

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Baťovo školství a jeho odkaz v současné učňovské škole "COP"

Vypracovala: Jana Tichá

Vedoucí práce: Mgr. Margareta Garabiková Pártlová, Ph.D.

České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Poděkování

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi pomohli při psaní této bakalářské práce. Mé velké díky patří především paní Mgr. Margaretě Garabikové Pártlové, Ph.D., za odbornou pomoc, cenné rady, připomínky a trpělivost při vedení mé práce. Děkuji také paní Gabriele Jeřábkové a panu Miloši Blechovi za vstřícnost, ochotu, pomoc, čas, který mi věnovali a množství materiálů, které mi poskytli pro potřeby zpracování této bakalářské práce.

Další velké díky patří vedení společnosti GLOBIS s.r.o., které mi studium při zaměstnání umožnilo a všem mým blízkým, kteří mi věří a měli se mnou po celou dobu mého studia trpělivost.

Jana Tichá

Abstrakt

Bakalářská práce bude rozdělena na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části autorka nejprve seznámí čtenáře s problematikou Baťových škol práce, historií a nosnými myšlenkami baťovského školství. Dalším tématem práce bude současné učňovské školství, které vzniklo na základech zaniklé Baťovy školy práce. Autorka zaměří svou pozornost na bývalou Baťovu školu práce v Sezimově Ústí, která nyní funguje pod názvem Vyšší odborná škola, Střední škola - Centrum odborné přípravy, Sezimovo Ústí (COP).

Cílem bakalářské práce bude analýza Baťova školského systému a jeho porovnání s dnešní podobou odborné školy (COP) v Sezimově Ústí. V praktické části bude provedeno srovnání původní a dnešní podoby základních myšlenek z Baťových škol práce. Zároveň bude autorka hledat odpověď na otázku: Jaké podpory se učňům dostalo a nyní dostává ze strany školy při následném uplatnění na trhu práce závodem KOVOSVIT MAS, a.s. V souladu s cílem práce bude využita obsahová analýza archivních dokumentů a obsahová analýza školních dokumentů školy Střední škola - Centrum odborné přípravy, Sezimovo Ústí (COP). Zároveň budou uskutečněny hloubkové rozhovory s vedením školy, která je přímým následovníkem Baťovy školy práce.

Klíčová slova

Tomáš Baťa, Baťova škola práce, baťovské školství, výchova, vzdělávání, mladý muž, mladá žena

Abstract

The bachelor thesis will be divided into theoretical part and practical part. In the theoretical part, the author will first familiarize the reader with the problems of Baťa's schools of labour, history and the supportive ideas of Baťa's education. Another theme of the thesis will be the current apprenticeship education, which was created on the basis of the defunct Baťa's school of labour. The author will focus her attention on the former Baťa's school of labour in Sezimovo Ústí, which now works under the name of Higher Vocational School, Secondary School - Center for Vocational Training, Sezimovo Ústí (COP).

The aim of the bachelor thesis is to analyze the Baťa's school system and its comparison with the present form of the Vocational School (COP) in Sezimovo Ústí. In the practical part will be compared the original and contemporary forms of basic ideas from the Baťa's schools of labour. At the same time, the author will find the answer to the question: What kind of support did the apprentices have received and now receive from the school after their application to the labour market by the KOVOSVIT MAS, a.s. In accordance with the aim of the work, the content analysis of archive documents and the content analysis of school documents of the Secondary School - Center for Vocational Training, Sezimovo Ústí (COP) will be used. At the same time, in-depth interviews with the school management will be carried out, which is a direct follower of the Baťa's school of labour.

Keywords

Tomáš Baťa, Baťa School of Labor, Baťa Education, Education, Young Man, Young Woman

Obsah

Úvod.....	7
1 Tomáš Baťa - život a začátky podnikání	8
2 Baťova škola práce	11
2.1 Důvody vzniku Baťovy školy práce	11
2.2 Nosné myšlenky a cíl výchovy mladých mužů.....	11
2.3 Proces vzdělávání	14
2.4 Vznik Baťovy školy práce.....	15
2.5 Struktura Baťovy školy práce – systém vzdělávání	17
2.6 Vzdělávání dívek a žen v Baťově škole práce	19
2.7 Význam internátní výchovy na BŠP.....	20
2.8 Ročenky	20
2.9 Osobnost Tomáše Bati	22
3 Cíl výzkumu	25
4 Metodologie.....	26
5 Současný následovník Baťovy školy práce v Sezimově Ústí - VOŠ, SŠ - COP, Sezimovo Ústí, Budějovická 421.....	27
5.1 Důvod vzniku původní BŠP v Sezimově Ústí.....	30
5.2 Historický vývoj školy	32
5.3 Budování strojíren MAS v Sezimově Ústí 1939 – 1949	32
5.4 Současný podnik KOVOSVIT MAS, a.s. jako jeden z důležitých faktorů v tradici BŠP	33
5.5 Současná podoba školy v Sezimově Ústí.....	35
5.6 Baťův odkaz na škole v Sezimově Ústí	39
6 Diskuse	44
Závěr	48
Seznam použitých zdrojů	49
Přílohy	6

Úvod

V této bakalářské práci se budeme zabývat školstvím, které má nosné myšlenky u Tomáše Bati. Zejména tedy jeho původní ideologií, ale také jeho odkazem, ve kterém po tragické smrti Tomáše Bati roku 1932 pak pokračoval Jan Antonín Baťa a to až do roku 1948, kdy Baťova škola práce ukončila po 2. světové válce s nástupem komunistického režimu svou činnost. Oba bratři svou cílevědomou prací přeměnili tehdy chudý kraj na Valašsku v moderní průmyslové středisko. Jejich názory a odkaz jsou dodnes živé.

Zároveň zde budou popsány důvody vzniku Baťovy školy práce a její přínosy pro občany tehdejšího Zlína. Část práce je zde věnována také osobnosti zakladatele těchto škol - Tomáši Baťovi, aby čtenář pochopil smysl učňovského školství v myšlenkách jeho zakladatele, jeho lidství, názory na výchovu a přístup k učňům.

Vznešeně a trefně odkaz Tomáše Bati popsala Gabriela Končítíková v publikaci Baťovský Zlín: Klub absolventů Baťovy školy práce: Z historie po současnost slovy: *„Tomáš Baťa je svým nadčasovým podnikatelským přístupem filozofií studnicí inspirace pro současné i budoucí podnikatele. Jak sám řekl, budovy jsou jen hromady cihel, stroje jsou kusy železa, jeho závod vybudoval člověk, kterého on pomohl vychovat, proto jeho dílo nemůže zaniknout.“* (Končítíková, 2014, s. 13)

1 Tomáš Baťa - život a začátky podnikání

Tomáš Baťa je i v současnosti velice často skloňovaným jménem. Zejména v podnikání je ikonou úspěšného člověka, který si dokázal peníze vydělat tvrdou a poctivou prací. Jeho způsob vedení zaměstnanců je příkladem současnému úspěšnému managementu. Dokonce mnohé vzdělávací společnosti realizují manažerské kurzy, ve kterých je jako způsob vedení a řízení společnosti prezentován tzv. Baťovský management a moderní vedení firem v něm velmi často nachází inspiraci. Je založen na zdravém selském rozumu, logickém uvažování a jednoduché matematice (Cekota, 2016).

Tomáš Baťa se narodil rodičům jako poslední ze třech dětí v roce 1876 ve Zlíně. Jeho staršími sourozenci byli Anna a Antonín. V osmi letech mu zemřela matka a otec se s dětmi roku 1887 přestěhoval do Uherského Hradiště. Tomáš byl z dětí nejpodnikavější. V patnácti letech se pustil do výroby bot ve Vídni-Döblingu, ale tento pokus ztroskotal. Tomáš tedy cestoval po republice a jako obchodník domlouval otci zakázky. V roce 1894 se sourozenci rozhodli k návratu do Zlína, když jim v Uherském Hradišti nebyla povolena obuvnická živnost a začali podnikat ve výrobě bot. První živnostenský list byl vydán 21. září 1894 na jméno (tehdy již plnoletého) bratra Antonína a společný kapitál byl zhruba 800 zlatých, což byly peníze po matce, které jim otec vyplatil i s úroky (Baťa, 2002).

Tak Tomáš Baťa spolu s bratrem Antonínem mladším a sestrou Annou založil roku 1894 obuvnickou firmu T&A Baťa ve Zlíně.

Již rok poté však stál závod před bankrotem, a když Antonína povolali na vojnu, ujal se řízení podniku bratr Tomáš a vlastní tvrdou prací podnik zachránil. Zkráceně a dosti sebekriticky toto období Baťa popisuje ve svých Úvahách a projevech (2002, s. 17) následujícími slovy: „...přestal jsem chodit do panské společnosti, vlastně do hospod, a měl jsem tak čas přemýšlet více o životě. Počal jsem počítat, kolik vydělám, když každou volnou chvíli využiji k práci, třeba k té opovrhované dělnické - nepanské.

Jako kus ledu se nerozpustí rázem, když jej hodíte do sebevětšího žáru, tak také moje touha, býti podoben pánům, nebyla rázem překonána. Proto umístil jsem svůj verpánek první čas do takového místa, aby na mne nikdo neviděl, zato však, abych já viděl každého příchozího. Nikdo neměl vědět, jak hluboko jsem upadl. To však trvalo jen kratičký čas. Brzy si mne práce podrobila celého. Všechno požehnání mého života počalo se tohoto dne. Pochopil jsem svoji pošetilost v napodobování lenošných lidí, ať pánů či nepánů.

VYKONÁVÁNÍM VŠECH DĚLNICKÝCH PRACÍ našel jsem cesty, které vedly k úspoře materiálu i k zjednodušení dělníkovy práce. Teď mi nevadil ani nedostatek peněz, ani úvěru. Prodával jsem hotové zboží ve Vídni těm, kteří platili hned při převzetí zboží, ovšem za ceny, jež oni diktovali. Ukázal jsem objednávku dodavateli surovin a žádal týdenní úvěr proti směnce. Smáli se mi, ale zkusili to s tou troškou. Suroviny nosil jsem na zádech z otrokovického nádraží od půlnočního vlaku (10 km od Zlína). Do rána s jedním dělníkem nakrájel jsem materiál a ráno vydal dělníkům. Dělníci pracovali ve dne v noci, až bylo dílo hotovo. Pak zase dělníci vyspávali a já jel v noci odvést zboží, dovézt novou surovinu a i peníze na výplatu... Sám jsem nakupoval materiál, sám jej pořezal nebo stříhal, sám rozdělil mezi dělníky, sám přijal a prohlédl pár po páru, sám vyplatil dělníky, sám provedl všechno knihování a vyúčtování... veškeré naše dluhy se mi podařilo splatit během 2 let...“

Obrázek 1 - Tomáš Baťa (1876 - 1932)

Také Anna Baťová, sestra Tomáše Baťu, se zasloužila o prosperitu firmy. Zejména v jejích začátcích. Vedla ekonomiku firmy do své svatby roku 1898. Oběma sourozencům v úspěšném podnikání prospěla hrozba bankrotu a strádání během krize. Když roku 1908 Antonín Baťa zemřel na tuberkulózu, jediným vlastníkem firmy zůstal Tomáš Baťa. Měl na své dělníky poměrně vysoké požadavky, nicméně na druhou stranu jim umožňoval vzdělání (sám absolvent jen několika let základní školy), stabilní výdělek, ubytování a mnoho dalších benefitů. Ze svých cest do Ameriky, které Baťa podnikl v letech 1904-1905, si přivezl mnoho zkušeností z obchodu

a amerického top managementu, který mu byl vzorem. Zhlédl se zejména ve Fordových závodech. Začal modernizovat výrobu, kupoval nové stroje, které umožňovaly ulehčit lidem práci, ale také znamenaly více vyrobených kusů bot. Prodejny s baťovkami (lehké textilní boty) se začaly objevovat na dalších místech, v Praze, Liberci i ve Vídni. Byl svým spoluobčanům prospěšný i jinak. Během války dal lidem nejen práci, ale také mnoho mužů, u něj zaměstnaných, díky němu nemuselo narukovat do války¹, protože Baťa vyráběl boty pro armádu.

Baťovy závody, a tak i celý Zlín, během počátku 20. století zaznamenal příliv mnoha nových pracovních sil. Tyto nové pracovní síly, lidé, kteří přišli z různých koutů země, však neměli kde bydlet. Baťa tedy začíná se stavbou nových domů. Dává tak lidem nejen práci, ale i možnost bydlení. Tyto neomítnuté baťovské domky můžeme ve Zlíně vidět dodnes, staly se nezaměnitelným architektonickým prvkem tehdejší doby.

Firma postupem času již nebyla jen o výrobě bot. Vyráběly se zde i suroviny k výrobě bot potřebné. Baťa postavil vlastní koželužnu, další dílny a statky určené k zásobování potravinami a dřevem. V poválečné době dal lidem práci a jistotu, pozvedl tak život v kraji na lepší úroveň.

V době poválečné krize se mu povedl „husarský kousek“ - významně zlevnil své zboží, aby vyprodal sklady. Musel sice snížit platy zaměstnancům, ale zlevnil pro ně potraviny ve firemních prodejnách. Byl to důmyslný krok, v době, kdy koruna devalvovala, Baťa se svými levnými botami zůstal na trhu a dále obchodoval. Síť jeho prodejen tehdy čítala více než 100 obchodů a on expandoval i do zahraničí. Tomáš Baťa měl obchodnického ducha. Svými cenami i celým svým přístupem k podnikání likvidoval konkurenci.

---

¹ 1. světové - v letech 1914 – 1918, pozn. autorky

2 Baťova škola práce

2.1 Důvody vzniku Baťovy školy práce

Zvýšená poptávka po levné obuvi v roce 1922, kdy firma Baťa ceny obuvi významně snížila, byla novým impulsem pro Tomáše Baťu, který postavil budovy, koupil nové stroje, zajistil potřebné suroviny – textil, kůži, stavební materiál. Potřeboval však také získat nové pracovníky, aby mohl rozšířit kapacity obuvnické výroby. Zájemců o práci ve firmě byl dostatek, chyběla však kvalitní pracovní síla – jak na dělnických, tak na vedoucích pozicích Baťových závodů. Baťa se tak rozhodl vychovat si mladé pracovníky (učně a později i vedoucí pracovníky) sám a to na takové úrovni, kterou si sám představoval. Obecně všechny své zaměstnance motivoval k celoživotnímu vzdělávání a to bylo i jednou z nosných myšlenek baťovského školství – vychovat průmyslového, kulturně vzdělaného člověka lačného po dalších vědomostech.

V roce 1923 byl Baťa zvolen starostou Zlína. Měl tak možnost prosadit více svých myšlenek. V této době velkého rozkvětu firmy, kdy do Zlína přicházelo za prací mnoho lidí, Baťa mladé muže kritizoval, že nejsou muži v pravém slova smyslu, že hospodaření nechávají ženám – nejprve maminkám a pak i svým manželkám. Chtěl učit mladé muže „hospodářsky“ myslet už od mládí. Chtěl je učit hospodařit, vychovat z nich řádné muže a podnikatele. Měl moderní, na tehdejší dobu velice nadčasové myšlenky, které se týkaly obsahu a formy učiva.

Nabádal muže ke vzdělávání, aby byli platnými členy společnosti. Baťa ctil zásadu, že starší muži by měli učit ty mladší, už jen výchovou, aby se vzdělání přenášelo po celá pokolení. Vybudoval díky těmto myšlenkám, jež převedl do praxe, i svým přístupem k výchově celý nový systém vzdělávání.

2.2 Nosné myšlenky a cíl výchovy mladých mužů

Baťa se tak o výchovu mladých mužů postaral – založil školu pro mladé hochy od 14-16 let. Nejednalo se pouze o vzdělání, byla to výchova se vším všudy. Základem byla přísná internátní výchova, práce v dílnách, vymezený čas na sport a odpočinek a samozřejmě studium. Studium na Baťově škole práce bylo podmíněno prací v továrně a ubytováním na baťovských internátech. Ačkoli byly tyto podmínky poměrně tvrdé, absolventi Baťovy školy práce na tuto

dobu dle rozhovorů s pamětníky v diplomové práci² Gabriely Končítíkové, vzpomínají v dobrém (2011).

„Na internátech se vstávalo v půl šesté. Potom byla – většinou venku, a to často i v zimě – rozcvička, pak přišla na řadu hygiena a úklid a teprve pak snídaně. Dnešní pohodlná představa, že pak se šlo asi do školy a někdy odpoledne pak do továrny, je ovšem krajně mylná. Od sedmi už pracovali naopak všichni ve fabrice, a tam se také odpoledne znovu vrátili. (Na oběd však měli celé dvě hodiny, takže tak zbyl čas i na jisté osobní volno.) Znovu však potom pracovali zase od dvou do pěti.

Až pak, v šest byla večeře a po ní přišlo na řadu studium. (Některé předměty si mladí volili sami, povinné však byly vždy cizí jazyky, většinou němčina a angličtina, účetnictví, obchodní korespondence.)

A v devět se šlo spát. – Kam? Do jedné z hromadných ubytoven, jež se postupně rozšiřovaly a roku 1925 vyrostl i první dívčí internát. V roce 1932 bydlelo v chlapeckých internátech 2 700 mladých mužů, v dívčích internátech 2 800 dívek a v ubytovnách pro svobodné dělníky 700 osob.

O sobotách se studovalo, neděle patřily vycházkám ale i volnu. A jen zřídka i cestám k rodičům, přestože – srovnáno s dnešní dobou – nebylo rodné město nebo ves právě daleko. Tak bylo podřízeno všechno efektivitě hlavního záměru: mladé lidi něčemu nejen naučit nebo k něčemu vyškolit, ale také vychovat.

Jistě především proto došli prakticky všichni absolventi BŠP úžasného uplatnění, a to nejenom v praxi, a nejen ve Zlíně, ale po celém světě.“

Baťa takto z mladých mužů (a později i žen) vychovával silné osobnosti s úctou k druhým, schopné se přizpůsobit ztíženým podmínkám práce, být zdravě ctižádostivé, lačné po znalostech a vědomostech a zároveň technicky a organizačně zdatné.

Tyto mladé lidi Baťa také učil, že peníze by neměly být smyslem života, přestože je nutné umět je vydělat a dobře s nimi hospodařit. Dle jeho vlastních slov (1932, s. 140), citováno v publikaci Gabriely Končítíkové (2014, s. 19):

---

² diplomová práce **Vliv výchovy a vzdělání Baťovy školy práce na rozvoj osobnosti mladé ženy**, přístupná elektronicky na:

https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/15929/kon%C4%8Dit%C3%ADkov%C3%A1_2011_dp.pdf?sequence=1

„Školy, které pro vás budujeme, mají v první řadě ten účel naučit vás umění vydělávat více peněz při menší dřině, než to dovedli vaši rodiče. Započněte s tímto uměním ihned. I nejmladší z vás má být již majitelem, má hospodařit s majetkem, který si sám vydělal“.

Mladí muži přijatí na Baťovu školu práce nesměli dokonce po celou dobu studia přijmout z domova žádnou finanční podporu. To proto, aby byli nuceni si na živobytí sami vydělat a nebýt závislí na rodičích. Baťa tak vychovával opravdu samostatné muže.

Baťova škola práce – označována také dobovou zkratkou BŠP - tak vznikla nejprve jako Škola mladých mužů na základě nespokojenosti Tomáše Bati s dosavadní výukou učňů v tehdejších živnostenských školách. O několik let později přibyla i škola pro mladé ženy.

Cílem těchto Baťových škol bylo vychovat všestranně vzdělaného (ekonomicky i kulturně), práce v továrně znalého a kulturně žijícího člověka se všemi občanskými ctnostmi. Pod vedením odborníků se vzdělávali a byli vychováváni noví, kvalitní budoucí pracovníci firmy Baťa.

Dle slov Tomáše Bati (2002, s. 87), by *„...každý člověk ...měl opustit školu alespoň s nejnужnějšimi vědomostmi, jak vyjádřit svou myšlenku číslicí a linií.“*

Před otevřením nové školy, kterou založil, mluvil ve svých projevech k mladým mužům takto: *„Jděte s odvahou do světa, svět je nejlepší školou...“*. Motivoval mladé muže, aby se postavili na vlastní nohy, začali hospodařit a starali se o rodinu a živobytí vlastními silami. Aby nespoléhali na nikoho, než na sebe, své znalosti, vědomosti a zkušenosti.

Přes prvotní nedůvěru, se kterou se založení školy setkalo, se řady studentů začaly rychle rozrůstat. Ing. Svatopluk Jabůrek (1921 – 2015), bývalý předseda Klubu Absolventů Baťovy školy práce, na webových stránkách batastory.net popisuje založení a fungování BŠP takto: *„Rychle se poznalo, že odborné znalosti současně s důslednou výchovou dělají z těchto chlapců sebevědomé a schopné Mladé muže, kteří ovládají nejen technologii na tehdy nejvyšší úrovni, ale vyznají se i v organizaci, administrativě i řízení.“*

V roce 1929 byla založena BŠP i pro dívky, kterých již v r. 1933 bylo ve třech internátech 4 500 a zájemců o přijetí rychle přibývalo. V r. 1934 bylo žadatelů již 19 000 a přijímáno bylo každý rok 1 000 až 1 500 nováčků a nejen z Československa. Na vedoucí závodů a prodejen fy Baťa v zahraničí se školilo i 12 Indů, 14 Angličanů, 28 Francouzů, 36 Němců, Američané, Holanďané, Egypťané, Poláci, Bulhaři, Rumuni a 136 Jugoslávců.³

---

³ dostupné na: <http://batastory.net/cs/abs/vznik-smysl-a-uspechy-batovy-skoly-prace>

2.3 Proces vzdělávání

Celý proces vzdělávání na Baťově škole práce, bez ohledu na to, zda se jednalo o mladé muže nebo mladé ženy, spočíval v komplexním spojení tří prvků - dále v textu i odborné literatuře, která se zabývá baťovským školstvím - zmiňovaný jako **trojjediný systém**. V trojjediném systému byla zahrnuta:

- výuka v učebnách - teoretická příprava
- výuka ve školních dílnách – praktická výuka
- zapojení do práce v rámci továrny (učni rozdělení podle schopností)

Vše výše uvedené také bez rozdílu hrálo významnou roli při **hodnocení** žáka. Žáci byli hodnoceni ve všech těchto prvcích:

- práce v továrně
- výchova a vzdělávání na Baťově škole práce za účelem doplnění obecného vzdělání a získání praktického (teoretická výuka a praxe v dílnách)
- výchova v internátě pod vedením vychovatelů

Takto byla koncipována výuka v dvouletém učebním oboru. Vybraní jedinci pak mohli pokračovat na škole mistrovské a ti nejlepší pak na střední průmyslové škole, kde bylo možné získat maturitu.

Vedle dalších předpokladů a povinností zmíněných v textu dále, kterými bylo podmíněno studium na Baťově škole práce, byla neméně důležitým prvkem během doby studia povinnost se ukázat prostřednictvím tělesné výchovy a životosprávy. V celém procesu výchovy hrála velmi důležitou roli motivace a probuzení ctižádosti v mladých lidech. Baťa dal všem lidem bez rozdílu možnost „kariérního postupu“. V mladých lidech měl snahu budovat chuť do práce, sebevědomí a vědomí toho, že každý, i dělník, se může vypracovat na vedoucí pozici. Chtěl odstranit přesvědčení, že kdo se narodil dělníkem, navždy dělníkem zůstane, což se pak nelíbilo komunistické straně, ale to není předmětem této práce.

Jak již bylo výše řečeno, cílem těchto Baťových škol bylo vychovat všestranně vzdělaného (ekonomicky i kulturně), práce v továrně znalého a kulturně žijícího člověka se všemi občanskými ctnostmi. Baťova škola práce byla propojením všech 3 prvků - života na internátech, práce v továrně a vzdělávání ve škole.

Tomáš Baťa se stal v historii našeho státu nepřekonatelným fenoménem. Vzorem člověka i podnikatele, jehož veškerá práce je službou veřejnosti. Končitíková (2011) ve své diplomové práci také uvádí, že sám Tomáš Baťa vždy hovořil o své práci jako o službě, službě lidem, službě veřejnosti, službě zákazníkům.⁴

Veškerou svou prací a dalšími aktivitami, které měl Tomáš Baťa od roku 1923 jako starosta města Zlín, chtěl rozvíjet „své“ město nejen hospodářsky, ale i kulturně. K tomu bylo potřeba vychovat a zformovat také kulturně myslícího člověka. I to byl jeden z důvodů, který přispěl k založení vlastní Baťovy školy práce (také BŠP), nejprve pro mladé muže v roce 1925 a později také pro mladé ženy.

Jedno z Baťových hesel znělo: „Spokojená žena rovná se spokojený muž“, proto v roce 1929 založil Tomáš Baťa BŠP i pro mladé ženy. Zde se měly vzdělávat stejně jako muži také budoucí pracovnice firmy Baťa. Baťa přemýšlel ještě dál – předpokládal, že většina těchto mladých žen se stane v budoucnosti manželkami mladých mužů a i díky vzdělání na BŠP budou tyto ženy dokonalými manželkami a budou schopny vytvořit příjemnou a fungující domácnost.⁵ (Končitíková, 2011, s. 75)

2.4 Vznik Baťovy školy práce

Závodní odborná škola obuvnická firmy T. a A. Baťa ve Zlíně – Baťova škola práce, jak zněl její tehdejší název, dne 15. září 1925 tak zahájila svou činnost schválenou výnosem ministerstva školství a národní osvěty. Škola byla zpočátku tříletá, pak čtyřletá. V prvních letech svého fungování byla na úrovni živnostenské pokračovací školy, která byla doplněná o některé odborné předměty jako například strojnictví, dále tělesnou výchovu a studium cizích jazyků. **Výuka na Baťově škole však procházela neustálým vývojem a celý systém vzdělávání se v průběhu času měnil.** Nicméně veškeré aktivity na škole byly realizovány pod heslem Tomáše Bati, které by měli mít na paměti i dnešní učitelé a vychovatelé: „*Každý má vědět, proč a čemu se učí. Učme se prací. Ta je nejlepší metodou.*“ (Mach, 1932)

---

⁴ diplomová práce dostupná z:

http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/15929/kon%C4%8Dit%C3%ADkov%C3%A1_2011_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y

⁵ viz výše

V Baťových školách práce tak byli postupem času vzdělávání také žáci v dalších oborech - elektrikáři, chemici, strojaři, stavaři, pletaři nebo koželuhové. Těmito obory procházeli i ti, kdo se měli stát vedoucími prodejen, pracovníky exportu, reklamy nebo provozů sociálních a dopravních. Žáci, kteří se učili technické nebo odborné profesi, byli vzdělávání po večerech v jazycích nebo v účetnictví. To byla hlavní novinka, kterou přinesl nový Baťův systém: že totiž všichni mladí muži (a později i mladé ženy) se vzdělávali pomocí trojjediného principu: v učebnách, školních dílnách ale i přímo ve výrobních provozech. A jak uvádí Pavel Hajný⁶, spisovatel a scénárista, který publikuje na webu vzpomínky starých baťovců a svými romány se věnuje členům Baťovy rodiny, stejně trojjediným se stal postupně vznikající třístupňový systém vzdělávání. viz níže Struktura Baťovy školy práce – systém vzdělávání.

Žáci obuvnického oboru byli tedy zařazováni i do strojírenských dílen a vědomosti doplňovali hodinami na večerní závodní škole. Vrcholem v té době bylo otevření Závodní odborné školy strojnické od roku 1933/1934. Počínaje pak ročníkem 1935/1936 byli nejlepší absolventi (zhruba 1/3) zařazováni do nově zřízené dvouleté školy mistrovské (Nádvorník, 1995). Absolventi pak mohli pracovat jako mistři v dílnách a další vedoucí pracovníci. Těmito kroky i nástupce Jan Antonín Baťa (Tomášův nevlastní mladší bratr), který po tragické smrti Tomáše Bati v roce 1932 převzal nejen vedení firmy, ale pokračoval také na BŠP v jeho myšlenkách a sdílel jeho názory, dokazuje, že jsou se svým předchůdcem zajedno.

Milan Zelený na svých webových stránkách⁷ k tomuto tématu vhodně uvádí citát Tomáše Bati: *„Neschopný ředitel se ohlíží žárlivě kolem sebe, aby odstranil každého, kdo by mu mohl přerůst přes hlavu, kdo by jej mohl nahradit. Schopný ředitel jest naopak udýchán sháněním a výchovou lidí, kteří by co nejdříve mohli konat jeho práci. Jeden odhání lidi klackem, druhý usilovně shání ty, kterých je tak strašně málo. Jeden se obklopuje několika orly, druhý „vede“ početná hejna hus a letky kachen. Orli nelétají ve formacích. Zbavme se své malosti a velikost si nás nalezne sama.“*

Počátkem třicátých let došlo k podstatným změnám v rozsahu i kvalitě výuky. Učivo bylo rozšířeno o další předměty, především chemii a strojírenství. V roce 1933 byl otevřen celý chemický obor a byly vytvořeny také strojírenské dílny. To proto, že vedení firmy si uvědomilo, že k rozvoji závodů dojde nejspíše využitím nových a dokonalejších strojů. Baťa byl obecně velkým příznivcem technického pokroku a byl jedním z prvních podnikatelů u nás, kde zavedl

---

⁶ dostupné na webových stránkách <http://batastory.net/cs/milniky/batovy-skoly-prace>

⁷ Milan Zelený – citát dostupný z: <http://www.darius.cz/bata/bata1.html>

pásovou výrobu. Své zkušenosti nabýval v Americe, kam rád vycestovával a kde se nechal najímat jako řadový dělník.

2.5 Struktura Baťovy školy práce – systém vzdělávání

Jako první podnikovou školu v republice založil tak Tomáš Baťa učňovskou školu obuvnickou. Jak se však podnik rozrůstal a bylo potřeba i dalších odborníků, vznikal postupně celý vzdělávací systém průmyslového školství a přibýváje požadavků, rozšiřovaly se i jeho obory. Na základě výborných výsledků, které měla Baťova škola práce zaměřená na obuvnictví, začaly přibývat také další obory. Postupem času vzniklo celkem 10 odborných škol:

- obuvnická
- koželužská
- chemická
- strojnická
- stavební
- gumárenská
- pletařská
- elektrotechnická
- truhlářská
- hornická.

Na těchto Odborných školách bylo možné studovat dva až tři roky. Studium bylo ukončeno výučním listem (po 2 letech bylo možné po získání výučního listu přejít na Mistrovskou školu). Většina mladých mužů dále pracovala jako dělníci v továrně. Na dvouletou Mistrovskou školu přecházeli ti úspěšnější učni s lepšími studijními výsledky nebo ctižádostivostí. Byla ukončena tovaryšským listem, který opravňoval absolventy otevřít si po ukončení studia vlastní samostatnou živnost.

Mistrovské školy byly následující:

- obuvnická
- koželužská
- chemická
- strojnická
- gumárenská
- pletařská

- stavební
- elektrotechnická.

Studenti, kteří měli ty nejlepší výsledky, po absolvování některé z těchto Mistrovských škol, přecházeli na průmyslovou školu zakončenou maturitní zkouškou - Vyšší mistrovskou školu, která vychovávala budoucí vedoucí pracovníky Baťových závodů a podnikatele.

Tyto Vyšší mistrovské školy byly následující:

- obuvnická
- koželužská
- chemická
- strojnická
- pletařská
- elektrotechnická.

Celá struktura Baťovy školy práce by se dala dle informací Končítíkové (2014) pro přehlednost také znázornit jednoduchým schématem.

Obrázek 2 - Struktura Baťovy školy práce

Vznikaly také další školy: obchodní, Obchodní akademie pro zahraniční obchod, umělecké školy, byly vybudovány Studijní ústavy pro všechny bez ohledu na věk. Na všech těchto školách byla také běžná výuka cizích jazyků.

Na školách učili ti nejlepší vedoucí pracovníci závodu, inženýři, vědečtí pracovníci, celkem zde působilo přes 200 učitelů a profesorů i ze zahraničí.

2.6 Vzdělávání dívek a žen v Baťově škole práce

Později, v roce 1929 také začalo probíhat vzdělávání dívek, pro které se používal termín mladé ženy. Způsob jejich výchovy byl však poněkud odlišný. Žena byla totiž v Baťově školství středem zájmu, vzhledem k tomu, že Baťovy závody měly velký zájem na výchově mladých lidí schopných vytvořit harmonický rodinný život. To bylo také hlavním důvodem k založení BŠP i pro mladé ženy.

Do BŠP byly přijímány dívky, které prošly úspěšně náročnými psychotechnickými zkouškami, zkouškami z matematiky, češtiny, gramatiky a politickým přehledem.⁸

Mladá žena má být zdravá, chytrá, optimistická a společně se svým mužem naplnit a prožívat v manželství svůj zodpovědný, ale krásný úděl být matkou. Mladá žena měla být schopna snášet rodinné starosti, ale také přijímat rodinné radosti, které život přináší. Měla být zejména manželkou a matkou, dle názorů tehdejší společnosti. Z toho důvodu měly Baťovy závody zájem na tom, aby dívky vchovaly ještě před založením rodiny, protože pak se budou starat zejména o děti, manžela a „teplo rodinného krbu“ a nezbyde jim tolik času na sebe (viz. Baťova sestra, která ve firmě pracovala do své svatby). V manželství a domácnosti pak žena měla být oporou a podporou manželovi, měla být kulturně vzdělaná, rozumět umění, literatuře, filmu a divadlu. Proto její výchova byla více zaměřena kulturně a společensky.

V mladých ženách byly rozvíjeny všestranné schopnosti, pracovitost, čestné jednání, aby se z nich staly spolehlivé spolupracovnice a inteligentní ženy – matky a hospodyně. Předměty, které se mladé ženy ve večerní škole vyučovaly, byly: němčina, hospodářská výchova, vzdělávací četba, společenská výchova, hudební výchova, zdravotní, šití prádla, kulturní

---

⁸ PÍSEMNÁ VÝPOVĚĎ PANÍ OLGY VALDECKÉ, O SVÉM ŽIVOTĚ MLADÉ ŽENY U FIRMY BAŤA (Písemná výpověď pamětnice doby, o svém životě u firmy Baťa, kdy navštěvovala BŠP jako mladá žena. Výpověď je uložena v archivu Klubu ABŠ. – dostupné v diplomové práci (Končítíková, 2011, Příloha VI.)

rozprava. To vše po 4 večery v týdnu, celkem 7 hodin týdně (po 40 minutách). Organizace práce, školy, výchovy a ubytování se podobala vzdělávání mladých mužů. Ženy pracovaly v obuvnických, gumárenských nebo pletařských dílnách. Většina absolventek BŠP se provdalo za baťovce, přestože dle jejich výpovědí v době, kdy chodily do Baťovy školy práce, rozhodně na schůzky s chlapci nebyl čas (Končítíková, 2011).

Na Baťových školách bylo studium pro mladé muže i ženy bez rozdílu zpoplatněno. Symbolická cena za 1 vyučovací hodinu byla 1 (tehdy) Kčs a měla víceméně výchovný charakter. Tato myšlenka vycházela z přesvědčení, že pokud je člověk nucen za nějakou službu platit, více si jí cení a snaží se.

Vše je poplatné i dnešní době, také se v praxi setkáváme s tím, že placené služby si lidé více váží.

2.7 Význam internátní výchovy na BŠP

Vzhledem k tomu, že požadavky na přijatého žáka byly poměrně vysoké, nebylo možné naplnit kapacitu školy pouze uchazeči z blízkého okolí. Proto současně se vznikem školy začaly růst internáty i pro studenty zdaleka, kteří splňovali přísná kritéria nejlepších studijních výsledků na základní škole pro přijetí na BŠP. Bydlení na internátě se nakonec stalo podmínkou studia. Byla tím zároveň splněna jedna z podmínek studia na BŠP a to ta, že učni tak nemohli být po dobu studia ovlivňováni rodinou.

Žáci se zde mezi stejně starými chlapci či děvčaty učili samostatnosti, disciplíně, finanční nezávislosti, hospodaření, ale byla v nich podporována také soutěživost a dravost i kolegalita a týmová práce. Obecně byly v mladých podporovány vlastnosti, díky kterým se mohli v práci i životě dobře uplatnit. Velký důraz byl kladen zejména na osobnost vychovatelů a patronů (kapitánů) světnic. Měli to být chlapci s pevným charakterem, výbornými studijními výsledky, aby šli příkladem, a přirozenou autoritou u ostatních.

Absolventi Baťovy školy práce byli zpravidla mimořádně pracovně úspěšní. Uplatnění našli nejen v Baťovských závodech v Čechách na dělnických pozicích, ale i jako nákupčí nebo vedoucí prodejen v zahraničí (Končítíková, 2011)

2.8 Ročenky

Jeden z názorů, který Tomáš Baťa zastával, byl ten, že mladý muž od svých 6ti let nic nedostane zadarmo. Z toho vyplývá i předpoklad bydlení na internátě po dobu studia na BŠP a

povinnost být finančně samostatný, nedostávat od rodičů žádnou finanční podporu a také se s nikým o svoji mzdu nedělit.

Mladí muži i ženy (včetně Tomáše Bati juniora – Tomíka) si všichni bez rozdílu museli zaznamenávat do takzvané ročenky veškeré své příjmy a výdaje. Ročenku pravidelně kontroloval vychovatel.

Tak se učili mladí muži i ženy hospodařit. Výchova k samostatnosti a finanční nezávislosti byla jedním z cílů vzdělávání na Baťově škole. Pro každodenní připomenutí hospodárnosti na vnitřní straně ročenky mladého muže stálo následující heslo (Končítíková, 2014, s. 32):

- „Pracuj!
- Vydělávej!
- Rozumně vydávej!
- Šetři!“

Pro bližší představu uvádí v knize Z historie po současnost Gabriela Končítíková (2014, s. 33) také údaje o průměrných týdenních příjmech a výdajích mladého muže. Vše je shrnuto v následující tabulce:

Průměrná týdenní hrubá mzda mladého muže (rok 1932)		
I. ročník BŠP	II. ročník BŠP	III. ročník BŠP
156 Kčs	199 Kčs	230 Kčs

Tabulka 1 - Průměrná týdenní hrubá mzda mladého muže (rok 1932)

Týdenní výdaje mladého muže v I. ročníku (1938)	
Strava	70 Kčs
Byt a škola	28 Kčs
Praní prádla	2 Kčs
Nemocenské pojištění	7 Kčs
Kapesné	5 Kčs
Drobná vydání	5 Kčs
Celkem	117 Kčs

Tabulka 2 - Týdenní výdaje mladého muže v I. ročníku (1938)

Finanční přebytky žáci ukládali do Baťovy spořitelny, kde se jim úročily 10%. Tyto našetřené peníze dostali studenti až po ukončení studia, často to bývaly tisíce (i desetitisíce) korun (Končítíková, 2014, s. 41). Do té doby s nimi mohl volně hospodařit podnik.

2.9 Osobnost Tomáše Bati

Tehdy, stejně jako v současné době, byla výstavba škol velmi drahá. Většina školních zařízení v republice i v okolí Zlína měla zažádáno o podporu z veřejných prostředků (o zemské subvence). Nadčasový Tomáš Baťa přemýšlel hospodárně, dnes bychom použili výraz ekonomicky, a i s majetkem státním nakládal velmi rozumně. Nechal vypracovat projekty různých škol včetně podrobných kalkulací a předal je zdarma všem zájemcům. Některé školy ve Zlíně a okolí dokonce nechal sám vystavět. Například Měšťanská škola na Baťově s 9 učebnami, kabinety, kreslírnu, tělocvičnou, dílnami, kuchyní i sborovnou byla postavena za 610 000 Kč, což bylo 40 % původní ceny. Podobně byly vybudovány také školy v dalších městech a obcích.

Přliv nových učňů a studentů na Baťovu školu práce, znamenal příliv nových pracovních sil do firmy, zvýšení produktivity práce, potřebu zajistit jim bydlení a další s tím spojený rozvoj města Zlín. Vzdělávání na Baťově škole práce tak mělo vliv i na rozvoj Baťových závodů, města Zlín i prosperitu celého regionu.

Pro názornost přikládáme tabulku, kde je zaznamenán růst počtu zaměstnanců firmy Baťa a s těmito čísly úzce spojený počet obyvatel města Zlín⁹.

Názorně je zde vidět také nárůst počtu párů obuvi od roku 1925. V tomto období – mezi 1925 a 1930 - přitom firma snížila pracovní týden na 5 pracovních dnů.

	1895	1900	1914	1918	1920	1925	1930	1932
počet zaměstnanců firmy Baťa	50	120	400	4 000	2 210	5 763	17 400	31 000
počet obyvatel Zlína						8 000	20 000	
roční výroba obuvi (párů bot)						6 mil.	22 mil.	36,3 mil.

Tabulka 3 - Růst počtu zaměstnanců firmy Baťa a počtu obyvatel města Zlín

	1925	1929	1934	1937
počet uchazečů	80	1 400	19 000	21 000
počet přijatých žáků	80	1 000 – 1 500	1 000 – 1 500	1 000 – 1 500
	dle počtu volných míst (kapacit)			

Tabulka 4 - Počty uchazečů a přijatých žáků na BŠP

⁹ zdroj: <https://batova-vila.cz/bata-v-datech/>

Od doby vzniku BŠP také geometrickou řadou přibývalo zájemců o studium na škole. Kapacitou internátů však byl omezen počet uchazečů na maximální počet přijatých žáků 1 500 ročně.

V roce 1948, s nástupem komunistického režimu, skončila i činnost Baťovy školy práce. Škola fungovala tedy pouhých 23 let. Přesto se stala základem pro budování nejen zlínského průmyslového i obchodního školství a přispěla také ke vzniku dnešní Univerzity Tomáše Bati a dalších škol, které staví svoji činnost na principech baťovského školství.¹⁰

Baťův odkaz je stále živý a aktuální. V současnosti byla zřízena Vysoká škola technická a Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně a budují se další fakulty této univerzity. Také mnohé střední školy a učiliště se snaží na některé myšlenky Tomáše Bati dále navazovat. Mezi nimi je zejména dále v textu popisovaná škola Vyšší odborná škola, Střední škola, Centrum odborné přípravy v Sezimově Ústí, která svou současnou historii píše od roku 1949...

Závěrem teoretické části práce si ještě připomeňme některá hesla a rady, kterými Tomáš Baťa připomínal svým žákům a spolupracovníkům, jak být lepším člověkem a členem Baťovského koncernu (Baťa, rok vydání citátů):

„CHCETE BÝTI VŮDCI PRÁCE mnoha spolupracovníků. Chcete-li s nimi vybudovati závod, vybudujte nejdříve sebe.“

„UKÁZNĚME především zaživací a vyměšovací ústrojí.“

„VYZBROJME SE DO PRÁCE co nejlépe a co nejúčelněji. Pohleděte na tuto tužku, upevněnou na řetízku. Uvázanou tužku lze mnohem rychleji uchopiti než volnou.“

Většina autorů bakalářských, diplomových a dalších prací včetně autorů dalších odborných publikací, se zamýšlí nad otázkou, proč Tomáš Baťa vše výše zmiňované dělal z vlastní vůle pro lidi - proč zakládal školy, proč sám vybíral kvalitní učitele a dával tak studentům možnost získat kvalitní vzdělání, ačkoli to i tehdy byla povinnost státu? Proč investoval čas i peníze do projektů pro své zaměstnance? Proč je učil hospodařit, proč je všemi možnými způsoby podporoval, stavěl pro ně domky, poskytoval půjčky?

---

¹⁰ Robert Šimek v článku pro Mladou frontu a.s. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/batova-skola-prace-svet-patri-odolnym-901631>

Sám Tomáš Baťa své snažení vnímá jako poslání a dle Stanislava Jabůrka¹¹ jej popisuje takto: *“Úkol, který mi byl dán, nebyl vybudovati podnik, nýbrž formovati lidi. Má námaha směřovala k tomu, zdokonaliti své spolupracovníky a co nejlépe obsloužiti své zákazníky, neboť na obojích spočívá celý závod.”*

Tomáš Baťa tak byl svými myšlenkami a činy průkopníkem výchovy k hodnotám, která sice dle Průchy nemá v naší pedagogice dlouhou tradici, ale o které v současnosti stále častěji mluví i další autoři, pedagogové a psychologové (Průcha, 2005). Odborníci dále uvádějí, jak důležité je budovat a ovlivňovat hodnotový systém již u malých dětí v raném věku. I Gabriela Končítíková, autorka několika publikací o životě a práci Tomáše Bati a jeho odkazu současnému školství a podnikání, zmiňuje ve své diplomové práci Vliv výchovy a vzdělání Baťovy školy práce na rozvoj osobnosti mladé ženy (2011) důraz, který Baťa u svých učňů kladl na výchovu k odpovědnosti, čestnosti, spolehlivosti, toleranci a dalším vlastnostem, které formují charakterního člověka.

Za zmínku stojí snad i postřeh autorky této práce, kdy v současné době ještě vidáme na zastávkách autobusů a v metrech plakáty nebo jeho pozůstatky s citátem Tomáše Bati, který je v tomto směru velmi výmluvný¹²:

„Příčinou krize je morální bída. Přelom hospodářské krize? Nevěřím v žádné přelomy samy od sebe. To, čemu jsme zvykli říkat hospodářská krize, je jiné jméno pro mravní bídu. Mravní bída je příčina, hospodářský úpadek je následek. V naší zemi je mnoho lidí, kteří se domnívají, že hospodářský úpadek lze sanovat penězi. Hrozím se důsledku tohoto omylu. V postavení, v němž se nacházíme, nepotřebujeme žádných geniálních obrátů a kombinací. Potřebujeme mravní stanoviska k lidem, k práci a veřejnému majetku. Nepodporovat bankrotáře, nedělat dluhy, nevyhazovat hodnoty za nic, nevydírat pracující, dělat to, co nás pozvedlo z poválečné bídy, pracovat a šetřit a učinit práci a šetření výnosnější, žádoucnější a čestnější než lenošení a mrhání. Máte pravdu, je třeba překonat krizi důvěry, technickými zásahy, finančními a úvěrovými ji však překonat nelze, důvěra je věc osobní a důvěru lze obnovit jen mravním hlediskem a osobním příkladem.”¹³

---

¹¹ Dostupné z: <http://batastory.net/cs/abs/vznik-smysl-a-uspechy-batovy-skoly-prace>

¹² Tento plakát byl vylepován v době ekonomické krize v roce 2011 po celé České republice, na místech, kde se shromažďovali nebo zdržovali lidé, byly to právě nejčastěji zastávky autobusů, čekárny u lékařů apod.

¹³ Zdroj pro tuto práci: <http://azcitaty.cz/citaty/tomas-bata/#ixzz5BLpEhhK4>

3 Cíl výzkumu

Obsahem bakalářské práce bylo přiblížit čtenáři vznik a fungování Baťových škol práce, založených Tomášem Baťou a Janem Antonínem Baťou v období 1925 - 1949. Jsou jimi zejména Baťovy školy práce ve Zlíně a Sezimově Ústí.

Nejvýznamnější část této práce je věnována samotnému Baťovu odkazu tohoto způsobu vzdělávání a výchovy na současné Vyšší odborné škole, Střední škole - Centru odborné přípravy, Sezimovo Ústí, Budějovická 421.

Cílem výzkumu je porovnání typických prvků baťovského způsobu školství, vzdělávání a výchovy žáků na původní BŠP a na dnešní VOŠ, SŠ – COP, Sezimovo Ústí.

Vybranými typickými kritérii baťovského školství, které budou v práci srovnávány (a většinou jsou to i odlišnosti původní BŠP a ostatních tehdejších státních škol), jsou:

- trojjediný systém – propojení teoretické výuky ve škole, práce v továrně a výchovy na internátě
- prostupnost teorie s praxí – vzdělávání žáků přímo pro konkrétní podnik
- celoživotní vzdělávání
- finanční samostatnost během studia
- podmínky a kritéria pro přijímání nových žáků
- přijímací zkoušky
- výchova na internátě
- trávení volného času
- třístupňový systém vzdělávání

Tato typická kritéria byla vyspecifikována během sběru, studia a analýzy historických dat, archivních dokumentů původních Baťových škol práce ve Zlíně a Sezimově Ústí, kde panoval stejný systém a řád.

Na tyto faktory se autorka práce zaměřila při sběru informací o současné škole VOŠ, SŠ – COP v Sezimově Ústí. Velkou část informací bylo možné zjistit přímo na webových stránkách školy, v některých uvedených pramenech a zdrojích a zejména také rozhovorem se statutárním zástupcem ředitele školy, panem Milošem Blechou, který uvedené informace doplnil, potvrdil nebo uvedl na pravou míru. S výsledky tohoto výzkumu se čtenář seznámí v kapitole Diskuse.

4 Metodologie

Během výzkumu bylo využito několik výzkumných metod. Jednou z nich byla obsahová analýza historických dat, kdy se pracovalo s prameny primární povahy. V tomto případě se jednalo o archivní dokumenty školy, závodu MAS a výpovědi prvních absolventů Baťovy školy práce v Sezimově Ústí. Cílem této metody je zjistit nebo ověřit na základě původních, primárních informací v dobových dokumentech určitou historickou skutečnost (Hendl, 2012), (ŘIHÁČEK, 2013).

Další metodou byla prostá obsahová analýza textů. Byly zjišťovány skutečnosti v dostupné literatuře zabývající se životem, prací a dílem Tomáše Bati. Cenné informace byly také získány z dokumentů v Archivu Vyšší odborné školy, Střední školy - Centra odborné přípravy, Sezimovo Ústí, Budějovická 421.

Poslední použitou metodou sběru dat byla metoda rozhovoru s následnou analýzou, dle jednotlivých kritérií, které směřovaly k naplnění cíle výzkumu. Metoda rozhovoru patří ke kvalitativnímu metodologickému přístupu. Tato metoda rozhovorů byla využita u rozhovoru s personalistkou závodu Kovosvit MAS a.s. paní Gabrielou Jeřábkovou (působila do přelomu roku 2016/2017) a statutárním zástupcem ředitele školy panem Milošem Blechou.

5 Současný následovník Baťovy školy práce v Sezimově Ústí - VOŠ, SŠ - COP, Sezimovo Ústí, Budějovická 421

Dle analýzy archivních dokumentů VOŠ, SŠ – COP, Sezimovo Ústí a informací na webových stránkách školy, se vznik původní Baťovy školy práce v Sezimově Ústí, datuje do roku 1939 souběžně s budováním tehdy nového strojírenského podniku MAS Koncernu Baťa (dnešní Kovosvit MAS) a vlastně i celého nového města Sezimovo Ústí.

Margareta Garabiková Pártlová a Iva Žlábková v článku věnovaném Baťovskému školství (Kasperová, 2014) uvádějí: „Podle organizačního statutu průmyslové školy v Sezimově Ústí se škola jako celek nazývala ústav a skládala se ze dvou škol: z dvouleté odborné školy strojnické s případným třetím a čtvrtým ročníkem a z dvouleté mistrovské školy strojnické. Odbornou školou procházeli všichni žáci, výběr z nich mohl postoupit na školu mistrovskou. Žáci, kteří absolvovali dva roky na odborné škole a neodešli na mistrovskou školu, se vzdělávali ještě další dva roky v doplňujících ročnících odborné školy strojnické“¹⁴

„Dále učni mohli pokračovat i do mistrovské školy. Do 1. ročníku mistrovské školy strojnické mohli být přijati žáci, kteří ukončili s prospěchem alespoň dobrým ve všech předmětech dva ročníky odborné školy na průmyslové škole v Sezimově Ústí nebo ve Zlíně“.¹⁵

V časopise NOVINKY ze Sezimova Ústí, který v současné době vychází v nákladu 3400 ks každý měsíc a je distribuován do všech domácností ve městě zdarma, byl v červnovém vydání roku 1999 zveřejněn o vzniku školy následující článek¹⁶:

„Před šedesáti lety v létě byla v Sezimově Ústí zahájena výstavba strojírenského závodu MAS (Moravské akciové strojírný), který se po roce 1945 přejmenoval na Kovosvit. Firma MAS dostala ke svému živnostenskému listu od Obchodní a živnostenské komory v Českých Budějovicích doložku – povolení k výchově svých vlastních učňů, což znamenalo, že v Sezimově Ústí vznikla pobočka tzv. Baťovy školy práce. BŠP byla čtyřletá s „dvoufázovým“ vzdělávacím

---

¹⁴ Organizační statut průmyslové školy v Sezimově Ústí, 1940, s. 1. in (KASPEROVÁ, 2014).

¹⁵ Organizační statut průmyslové školy v Sezimově Ústí, 1940, s. 7.

¹⁶ zpravodaj *Novinky ze Sezimova Ústí*, 1999, 6/99, s. 6

režimem – dopoledne probíhal praktický výcvik v dílnách, odpoledne, formou večerní školy, probíhala teoretická výuka. Po absolvování třetího ročníku mohl frekventant školy složit před komisí Komory závěrečnou zkoušku učňovskou a po absolvování školy zkoušku tovaryšskou.

Vedle BŠP zahájila 12. 12. 1939 činnosti Odborná škola strojnická jakožto pobočka zlínské průmyslovky. Od školního roku 1940/41 byla výnosem tehdejšího Ministerstva školství a národní osvěty zřízena v Sezimově Ústí samostatná Průmyslová škola, která již působila ve vlastní nové budově. Zpočátku se ústav skládal ze dvou škol: z dvouleté odborné školy strojnické (s případným třetím a čtvrtým ročníkem) a z dvouleté mistrovské školy strojnické. Odbornou školou procházeli všichni žáci, výběr z nich pak postupoval na školu mistrovskou. Tato mistrovská škola byla později doplněna na čtyřletou průmyslovku s maturitou. Absolventi odborné školy, kteří nepokračovali na průmyslovce, vzdělávali se dále tak, aby nabyli dělnické kvalifikace.

Zatímco Průmyslová škola pokračovala ve své činnosti i po válce, Baťova škola práce se od 1.9.1949 přeměnila na Středisko pracujícího dorostu, což už byla škol, která mohla samostatně provádět závěrečné učňovské zkoušky a udělovat výuční listy. Po zřízení tzv. státních pracovních záloh v roce 1952 bylo SPD Kovosvitu zařazeno do této sítě jako Odborné učiliště státních pracovních záloh č. 2, Plzeňská oblast. Učiliště s baťovskou tradicí a s rozsáhlým odborným zázemím bylo v té době hodnoceno jako jedno z nejlepších v Československu, což se také projevilo v podstatném zvýšení počtu učňů. Učily se zde všechny strojařské obory potřebné v Kovosvitu, tzn. obráběči a zámečníci, ale i slévači, modeláři a lakýrníci. Státní pracovní zálohy byly zrušeny v roce 1958 a učňovská škola přešla pod výlučnou správu Kovosvitu jako Odborné učiliště n.p. Kovosvit. Ke změnám došlo i na Průmyslové škole. Od škol. Roku 1957/58 přestala škola nabírat žáky do denního studia, které přešlo na Průmyslovou školu strojnickou do Tábora. V Sezimově Ústí pak zůstala jenom večerní forma průmyslové školy jakožto Průmyslová škola pro pracující.“

Ve škole v Sezimově Ústí tehdy probíhalo vzdělávání žáků založené na stejných principech Baťovy školy práce, které byly praktikovány i ve Zlíně. Zahrnovalo trojjediný systém přípravy:

- ubytování v internátech pod dozorem vychovatele
- teoretickou přípravu v učebnách
- praktickou přípravu ve školní učňovské dílně a ve výrobních dílnách továrny

Osnovy schválené Ministerstvem školství a národní osvěty, podle kterých se tehdy vyučovalo, obsahovaly bohužel pouze teoretické předměty. Dle Organizačního statutu průmyslové školy v Sezimově Ústí, z roku 1940, absolvovali pak žáci praktickou výuku jako

zaměstnanci závodu MAS. Byla to tzv. dílenská školení v pracovních hodinách závodů MAS pod vedením odborníků (učitelů odborného výcviku i dělníků), učitelského sboru a za dozoru ředitele ústavu. Pro dílenskou praxi bylo již tehdy vymezeno 30 až 40 hodin týdně. Pro vyučování teoretických předmětů byla vymezena doba mimo pracovní dobu závodů MAS, zejména o sobotách, kdy se v továrně nepracovalo. Ve školních dílnách žáci – začátečníci pracovali nejméně rok a teprve pak mohli být za stálé kontroly zapojeni do normálních dílen závodu. Organizace školního roku - začátek a konec školního roku, stejně jako délka vyučovací hodiny (45 min) a přestávek (5-10 minut) byla dle Organizačního statutu průmyslové školy v Sezimově Ústí stejná tehdy jako v dnešní době (1940, s. 2)

Dle telefonického rozhovoru Margarety Garabikové Pártlové s Bedřichem Tůmou (2014)¹⁷, do školních dílen, kde žáci pracovali, chodili mistři, sledovali jejich práci a pak si ty nejlepší vybírali do svých dílen v provozu. Nutno zmínit, že podobně to vypadá i v současné době, kdy je v provozu nedostatek dělníků a mistři si často vybírají žáky již během školních praxí v závodech.

V Baťových školách práce vládly tehdy tak trochu vojenské podmínky, ale škola byla prestižní a mladí lidé, z ní odcházející, našli ve svém životě velmi dobré uplatnění.

„Důležitou roli hrál vychovatel. Žáci byli rozděleni do táborů v původním počtu od 120 do 160 lidí, později v rozmezí od 80 do 100, pokud možno jednoho učebního oboru a stejného učebního ročníku i stejných školních tříd, ve kterých byl vychovatel nejen učitelem, ale i jejich třídním a odpovídal za správné využití volného času žáků. Sledoval tedy jejich prospěch ve škole a v případech horšího prospěchu se postaral o nápravu. Musel dále týdně sledovat pracovní výsledky žáků v dílnách. V internátech věnoval velkou péči výchově k pořádku, osobní hygieně, oblékání a vnějšímu vzhledu. Patřilo zde i organizování programu na soboty a neděle, především nejrůznějších druhů sportů. O každém žákovi navíc vedl rozsáhlou a podrobnou evidenci, na které kromě všech osobních údajů byly zaznamenány všechny úspěchy a neúspěchy, případy přestupků, školních a dílenských výsledků, sportovní i jiné činnosti. Žáky prvního ročníku vedl vychovatel ke kázni, osobní odpovědnosti a měl v nich vzbudit pocit důvěry a smysl pro kamarádství. Prováděl také dohled nad spořením. Starší ročníky měl přivádět postupně k samostatnosti.“ (Nádvorník, 1995)

---

¹⁷ KASPEROVÁ, Dana a Michaela PÁNKOVÁ, ed. *Vzdělávací snahy firmy Baťa - vybrané problémy*. V Liberci: Technická univerzita, 2014. ISBN 978-80-7494152-8.

5.1 Důvod vzniku původní BŠP v Sezimově Ústí

Tomáš Baťa byl milovníkem strojů. Stejně tak i poctivé práce. Jan Antonín Baťa pokračoval prací a podnikatelskými aktivitami v jeho šlépějích. Není tedy divu, že výroba obráběcích strojů pro obuvnický, gumárenský, chemický a koželužsko-textilní a papírenský provoz v Baťově obuvnickém Zlíně začala již v roce 1936. Zčásti i proto, že Baťa nebyl spokojen ve svých továrnách s kvalitou nakoupených strojů do výroby od cizích dodavatelů. Rozhodl se tedy zřídit vlastní podnik na výrobu těchto strojů a „...v poměrně krátkém čase byla vytvořena ucelená nabídka základního sortimentu. V roce 1938 se tato výroba ve Zlíně dostala do potíží se získáváním pracovních sil. Vedení firmy zvažovalo přenesení těžišť činnosti v tomto oboru do jiného regionu – na Slovensko. V této době dostala firma nové logo – značku MAS, která tehdy znamenala Moravské a Slovenské strojírny. Události ve druhé polovině roku však záměr pozastavily. Po rozdělení a okupaci Československa dalo vedení pokyn k vyhledání jiné lokality na území protektorátu.

Události po 15. březnu 1939 změnilы význam značky MAS, která od této doby znamenala Moravské akciové strojírny. Ředitel strojírny MAS, pan Bohuslav Ševčík, nakonec vybral území v katastru Velkého dvora poblíž Sezimova Ústí.¹⁸

Antonín Janků v roce 1949 v článku pro závodní časopis zaměstnanců n.p. Kovosvit v Sezimově Ústí - Budujeme Kovosvit - o založení podniku napsal: „V roce 1939 firma Baťa, a.s. ve Zlíně, nyní Gottwaldově, hledala vhodná místa, kde by mohla vybudovati pobočný závod. V Sezimově Ústí našla potřebné podmínky a ihned bylo započato se stavbou továrních objektů. Již při stavbách našlo mnoho občanů potřebný výdělek, na tehdejší poměry dosti dobrý“.¹⁹

Po založení závodu přišli do Sezimova Ústí Mladí muži ze Zlína a 12. prosince 1939 bylo zahájeno vyučování. Do tří učeben nastoupilo 57 žáků. Ve třech třídách, dvou pro první a jedné pro druhý ročník, je vyučovali především technici ze závodu. O tom, jaký důraz byl kladen na vyučování, svědčí také skutečnost, že mezi první stavby realizované v roce 1940 patří budova průmyslové školy a internát pro ubytování žáků.

Školní rok 1940/41 tak už bylo možné zahájit v nové školní budově a se žáky, kteří byli na základě prvních přijímacích zkoušek přijati přímo na tuto školu v Sezimově Ústí. Školné se zde

---

¹⁸ Dostupné z <https://www.kovosvit.cz/o-spolecnosti/historie-spolecnosti.html>

¹⁹ Antonín Janků. *Za okupace*. Budujeme Kovosvit, 1949, roč. I, č. 1, s. 4

platit nemuselo, veškeré náklady se školou spojené hradil závod MAS, protože učni byli vzdělávání přímo pro tento závod (Kasperová, 2014).

Dle rozhovorů Margarety Garabikové Pártlové s Bedřichem Tůmou a Ladislavem Borkovcem – s pamětníky, kteří byli v roce 1941 mezi přijatými žáky na Baťovu školu práce v Sezimově Ústí, byli žáci přijímáni na základě následujících kritérií a podmínek (Kasperová, 2014):

- dovršení 14 let do konce kalendářního roku
- ukončené čtyři třídy na měšťanské nebo střední škole s prospěchem alespoň dostatečným ve všech povinných předmětech, nebo tři třídy měšťanské nebo střední školy s prospěchem ve všech povinných předmětech alespoň dobrým (žákům, kteří neměli dokončenou měšťanskou školu, bylo nabídnuto dokončení formou večerní výuky, kdy učitelé za nimi dokonce dojížděli)
- psychotechnické zkoušky
- tělesná způsobilost (na základě lékařské prohlídky, která probíhala po úspěšně zvládnutých psychotechnických zkouškách)

V tomto školním roce bylo ve škole 129 žáků ve dvou ročnících, z nich každý měl po dvou třídách a dalších 22 žáků začalo vyučování v prvním ročníku průmyslové školy strojnické. Ročně pak bylo přijímáno zhruba 60 učňů. Dne 11. září 1940 byly z MAS v Sezimově Ústí zaslány Ministerstvu školství a národní osvěty doplňky k žádosti o zřízení průmyslové školy, a to dvouleté odborné školy strojnické a dvouleté mistrovské školy téhož směru s tím, že bude umístěna v budově školy, kterou právě firma Baťa vystavěla a ve které je též internát. Školní osnovy byly doplněny látkou z jazyka německého pro školu odbornou i mistrovskou.

Odbornou školu absolvovali všichni žáci, výběr z nich postoupil na školu mistrovskou. Ti kdo neodešli na školu mistrovskou, vzdělávali se dále dva roky v doplňovacích ročnících odborných. Těm nejnadanějším firma umožnila studium na vysoké škole. V Sezimově Ústí se zpočátku končilo na škole mistrovské. Žáci pak mohli na vysoké škole pokračovat ve Zlíně.

V prvních letech existence závodu MAS se nepočítalo s prací žen ve strojírenském průmyslu. Ženy nebyly tak ani přijímány ke studiu. Po válce pak, kdy byl mužů nedostatek, se ženy již ve výrobě uplatnily a na škole mohly absolvovat speciální kurzy pro potřeby závodu nebo byly přijímány jako učnice.

Původní BŠP vznikla tedy souběžně se stavbou nového závodu MAS v Sezimově Ústí, aby pokračovala v myšlenkách jejího zakladatele Tomáše Bati a vychovávala pro závod MAS kvalitní

pracovní síly. V současné době je tomu v mnoha ohledech také tak. Byť škola i strojírenský závod, dnes Kovosvit MAS, a.s. nesou jiné názvy.

5.2 Historický vývoj školy

V archivu školy a ve zkrácené podobě i na webových stránkách školy - v bodech – viz níže, je možné najít informace a udělat si tak ucelenou představu o milnících vývoje této instituce v průběhu času až do současné podoby.

- 1939 vznik soukromé Baťovy školy práce, Mistrovské školy a Průmyslové školy, až 1949, které společně poskytovaly celoživotní vzdělávání
- 1949 zahájení činností odborného učiliště a tím i komplexní výuky ve středisku pracujícího dorostu
- 1952 zřízení "Státních pracovních záloh" jako státní školy pro odborné vzdělávání
- 1980 zřízení Středního odborného učiliště strojírenského - škola získala statut vzdělávacího centra pro realizaci celoživotního vzdělávání - návrat k původnímu záměru zakladatele instituce – Tomáše Bati
- 1991 se stává Střední odborné učiliště strojírenské samostatnou příspěvkovou organizací
- 1994 bylo učiliště přejmenováno na Integrovanou střední školu - Centrum odborné přípravy
- 1997 škola přechází z řízení Ministerstva hospodářství pod správu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy
- 2000 změna názvu Střední odborná škola a Střední odborné učiliště - Centrum odborné přípravy, Sezimovo Ústí, Budějovická 421
- 2006 změna názvu Vyšší odborná škola, Střední škola - Centrum odborné přípravy, Sezimovo Ústí, Budějovická 421²⁰

5.3 Budování strojíren MAS v Sezimově Ústí 1939 – 1949

Jak již bylo výše zmíněno, „...ředitel strojíren MAS ve Zlíně, pan Bohuslav Ševčík, vybral pro stavbu nového závodu území v katastru Velkého dvora poblíž Sezimova Ústí. To také 5. června 1939 firma Baťa zakoupila...“²¹ Tato lokalita byla strategicky výhodná, díky dobrému

---

²⁰ Dostupné z: <https://www.copsu.cz/cs/o-skole/vseobecne-informace-o-skole.html>

²¹ Dostupné z: <https://www.kovosvit.cz/o-spolecnosti/historie-spolecnosti.html>

železničnímu i silničnímu spojení, dostatku pracovních sil, levným zdrojům pro získání stavebního materiálu (betonářský písek se těžil z Lužnice, štěrkopísek se těžil a pral u Soukeníku, stavební kámen se těžil v lomu u Kozského potoka).

Počátky vzniku společnosti **KOVOSVITU MAS, a.s.** se tak datují k červnu 1939, kdy byla zahájena výstavba Baťových závodů v Sezimově Ústí. Téměř o půl roku později, v prosinci roku 1939 začala výroba prvních obráběcích strojů. Od roku 1940 disponuje společnost vlastní slévárnou, která zde aktivně funguje do dnešní doby. V následujícím období až do roku 1949, kdy se Kovosvit stal národním podnikem, společnost prosperuje. V této době má až 1 700 zaměstnanců. Zpočátku tomu tak ale nebylo – viz dopis pracovní síly²² (autor nedohledán) – Příloha č. 1. této práce.

V průběhu let dalších podnik modernizuje a zdokonaluje výrobu, slaví mezinárodní úspěchy.

5.4 Současný podnik KOVOSVIT MAS, a.s. jako jeden z důležitých faktorů v tradici BŠP

KOVOSVIT MAS, a.s. opět posiluje svoji pozici na světovém strojírenském trhu a v současné době je lídrem ve výrobě multifunkčních obráběcích strojů v České republice. Stejně jako jiným podnikům, ani Kovosvitu MAS se nevyhnula světová hospodářská krize, nicméně v roce 2011 byla překonána a společnost slavila růst obratu a tržeb oproti předchozím rokům.

Po několika dalších letech se však Kovosvit opět dostává do vážných, dokonce existenčních problémů. Propouštělo se. Na konci roku 2016 společnost změnila majitele, firmu koupila společnost Industry Innovations, resp. Czechoslovak Group. Má novou obchodní strategii, nové vedení.

Ing. Libor Kuchař, současný generální ředitel společnosti, však v rozhovoru pro časopis MM Průmyslové spektrum říká: „Kovosvitu se podařilo zachovat know-how v podobě zaměstnanců. Jsou zde odborníci, kteří umějí vyvinout dobrý obráběcí stroj a jeho výrobu znají do detailů. Dalším pozitivním prvkem byla investice do strojního vybavení....“²³

---

²² Archiv Vyšší odborné školy, Střední školy, Centra odborné přípravy v Sezimově Ústí.

²³ Dostupné z: <https://www.mmspektrum.com/clanek/tradice-obrabecich-stroju-pokracuje.html>

Kovosvit dle slov současného vedení i slov personalistky paní Gabriely Jeřábkové²⁴, která v podniku působila do roku 2017, staví dle baťovské tradice na lidech. S kvalitní pracovní silou je však stejně jako před téměř 80 lety stejný problém. O to více se nabízí spolupráce se školami tak, jak to svého času dělali také Tomáš a Jan Antonín Baťa. Dle informací na webových stránkách, kterými se firma prezentuje, KOVOSVIT MAS, a.s. navazuje na tradici Tomáše Bati, zakladatele firmy, který své aktivity směřoval do veřejné činnosti ve prospěch regionu a svých zaměstnanců.

A jaké podpory se učňům dostalo a nyní dostává ze strany školy při následném uplatnění na trhu práce závodem KOVOSVIT MAS, a.s.? Firma je jedním z podniků, který se školou v Sezimově Ústí spolupracuje a vybírá si z řad žáků ty, kteří na základě své odbornosti mají potenciál ve firmě se uplatnit a chtějí pro firmu v budoucnu pracovat. Těm pak, jako i další zaměstnavatelé v regionu, kteří se školou spolupracují, poskytuje stipendium, které má být motivací ke studiu a budoucí práci v podniku. Toto stipendium činí 2 000 – 4 000 Kč měsíčně a zavazuje žáka pracovat pro firmu zpravidla 5 let po ukončení studia.²⁵

Na jaře roku 2014 zahájil Kovosvit projekt takzvaných Studentských kanceláří, které studentům středních nebo vysokých škol umožňovaly praxi v Kovosvitu MAS. Studenti se přímo zapojovali do práce na konkrétních úkolech. Zavedené kanceláře fungovaly již v Sezimově Ústí a v Praze. Další pobočky i v jiných regionech se plánovaly a připravovaly.

Jednalo se o placené praxe, při kterých žáci a studenti pod dohledem pověřených pracovníků Kovosvitu pracovali na jednodušších, ale kreativních úkolech. Motivace pro obě strany byla poměrně vysoká. U žáků a studentů zde hrálo roli i to, že to byla placená praxe, kde výsledky jejich práce byly opravdu vidět a byly využitelné ve firemní praxi. Mohli se tak sami aktivně podílet na řešení skutečných dílčích úkolů konstrukčního charakteru. Pro mnohé to byla výzva. Stejně tak pro Kovosvit zajímavá zkušenost, protože se hlásili opravdu ti žáci a studenti, kteří chtěli pracovat, měli potenciál, osvojili si pracovní návyky a seznámili se s chodem firmy v reálném prostředí. Z nich si pak podnik mohl vybírat nové talentované zaměstnance, jimž mohl nabídnout příležitost i v budoucnu, protože výsledky jejich práce a pracovní nasazení již bylo vidět.

---

²⁴ zdroj: vlastní archiv autorky práce - záznam rozhovoru s Gabrielou Jeřábkovou

²⁵ Zdroj: rozhovor s Gabrielou Jeřábkovou, archiv autorky

Práce pro Studentskou kancelář žáky a studenty nezavazovala k budoucí práci ve firmě. Další výhodou bylo i to, že práce, výkresy, projekty, na kterých pracovali v rámci této praxe, byly uznávány jako povinné ročníkové práce.

Po těžké krizi závodu Kovosvit MAS a.s. v roce 2016 a po odchodu paní Gabriely Jeřábkové, která tuto myšlenku podporovala, bohužel tento projekt ve firmě zanikl. I v tomto směru vše stojí a padá na lidech... snad se v budoucnosti najde někdo, kdo tuto zajímavou myšlenku znovu uvede do praxe.

Pro zajímavost - nyní je dle informací uvedených v rozhovoru s generálním ředitelem závodů Ing. Liborem Kuchařem²⁶ v jednání skutečnost, že slévárna Kovosvitu MAS, by v rámci Kovosvitu měla hospodařit sama za sebe. To je fakt, který sice se školstvím nesouvisí, ale má kořeny u Tomáše Bati a navazuje na jeho tradici. V Baťových závodech také každá jednotka, každá dílna, hospodařila sama za sebe...

5.5 Současná podoba školy v Sezimově Ústí

Současná podoba Vyšší odborné školy, Střední školy - Centra odborné přípravy, Sezimovo Ústí, Budějovická 421, která, jak už bylo zmíněno, vznikla jako původně soukromá Baťova škola práce, Mistrovská škola a Průmyslová škola v roce 1939, byla zřízena zřizovací listinou hejtmána Jihočeského kraje jako samostatná příspěvková organizace v roce 2001. VOŠ, SŠ, COP je součástí výchovně vzdělávací soustavy České republiky.

Hlavní činností školy je poskytování vzdělání ve Střední odborné škole a Vyšší odborné škole ve vzdělávacích programech zaměřených na informatiku, strojírenství, elektrotechniku, mechatroniku a ekonomiku.

Součásti školy jsou²⁷:

- Vyšší odborná škola
- Střední škola
- Domov mládeže
- Školní jídelna

---

²⁶ Dostupné z: <https://www.mmspektrum.com/clanek/tradice-obrabecich-stroju-pokracuje.html>

²⁷ Dostupné z: <https://www.copsu.cz/cs/o-skole/vseobecne-informace-o-skole.html>

Škola má několik odloučených pracovišť v budovách v Sezimově Ústí a v Táboře.

V současné době (pro školní rok 2018/2019) škola nabízí studium v **následujících oborech**:

- **Obory vyšší odborné školy**
  - Elektrotechnika - mechatronické systémy
- **Studijní obory s maturitou – čtyřleté**
  - Informační technologie - správa sítí a programování
  - Počítačová grafika a animace
  - Ekonomika a podnikání - informatika
  - Řízení sportu
  - Počítače a robotika
  - Automatizace v energetice
  - Mechanik programátor - programování a obsluha technologických pracovišť
  - Mechanik strojů a zařízení - technologie zpracování plastů
  - Mechanik elektronik - digitální technika
- **Učební obory s výučním listem – tříleté**
  - Obráběč - obsluha CNC strojů
  - Strojní mechanik - svařování a montáže
  - Elektrikář - elektroinstalace
  - Elektromechanik pro zařízení a přístroje - digitální technika
  - Operátor skladování - logistika
- **Nástavbové studijní obory s maturitou**
  - Provozní elektrotechnika
  - Podnikání
  - Provozní technika
- **Vysokoškolské vzdělávání** (řádné vysokoškolské studium zajišťované níže uvedenými fakultami probíhající ve speciálně vybavených prostorách školy)
  - ve smluvní spolupráci s Fakultou strojní ČVUT v Praze
  - ve smluvní spolupráci s Provozně ekonomickou fakultou ČZU v Praze

Škola připravuje také řadu dalších vzdělávacích aktivit.

S počátkem ve školním roce 2012/2013 jsou výbornou průpravou pro okamžité uplatnění v průmyslových podnicích po skončení studia také čtyřleté studijní obory s maturitní zkouškou - s posílenou praxí. Jejich výhoda spočívá v tom, že žáci mohou v rámci studia ve druhém nebo třetím ročníku vykonat také učňovskou zkoušku a získat tak výuční list. Škola upravila své

vzdělávací programy tak, aby maturitní obor zároveň splňoval požadavky na vzdělání v příbuzném učňovském oboru. Po souhlasu zákonného zástupce je učňovská zkouška povinná, ale i v případě neúspěchu žák dále normálně pokračuje studiem čtvrtého ročníku a připravuje se na státní maturitní zkoušku. Z neúspěchu nevyplývá tedy žádné omezení v dalším studiu. Po úspěšném absolvování učňovské zkoušky i maturitní zkoušky se často stává, že žáci z těchto oborů pokračují ve studiu na VOŠ či VŠ.²⁸

Celý tento fakt je umožněn na základě Vyhlášení pokusného ověřování Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, kdy bylo v roce 2012 vybraným několika středním školám z celé České republiky umožněno organizovat výuku ve vybraných oborech tak, aby žáci během řádného čtyřletého maturitního studia ukončeného státní maturitní zkouškou mohli získat také výuční list učebního oboru podobného zaměření. To vše na základě iniciace Vyšší odborné školy, Střední školy - Centra odborné přípravy, Sezimovo Ústí, Budějovická 421 – pana Ing. Blechy a Ing. Kamlacha. Školy, která měla s touto formou vzdělávání již historicky v 70. letech 20. století dobré zkušenosti. Navíc celý tento systém vzdělávání vychází z Baťových principů, kdy žák nastoupil na učňovský obor, který dokončil a pokud měl dobré výsledky, šel ještě na školu mistrovskou a dále na školu vysokou.

Na Vyšší odborné škole, Střední škole - Centru odborné přípravy, Sezimovo Ústí, Budějovická 421 se tento typ vzdělávání konkrétně týká následujících oborů:

- Mechanik programátor - programování a obsluha technologických pracovišť
  - (získá zároveň výuční list oboru Obráběč kovů)
- Mechanik strojů a zařízení - technologie zpracování plastů
  - (získá zároveň výuční list oboru Strojní mechanik)
- Mechanik elektronik - digitální technika
  - (získá zároveň výuční list oboru Elektromechanik pro zařízení a přístroje)

Škola od tohoto modelu očekává následující výhody:

- Vyšší motivaci ke studiu v nižších ročnících studia.
- Vyšší orientaci studia na získávání odborných kvalifikací žádaných zaměstnavateli.
- Získání dalšího kvalifikačního oprávnění během čtyř let studia.
- Lepší uplatnitelnost absolventů na trhu práce.

---

²⁸ viz rozhovor se zástupcem ředitele, panem Ing. Blechou.

- Snížení psychické zátěže a stresu při přípravě na maturitní zkoušku (žák si již jednu zkoušku vyzkouší předem).
- Snížení objemu studia pro přípravu na profilovou část státní maturitní zkoušky.
- V případě neúspěchu u státní maturitní zkoušky má žák k dispozici řádný výuční list v žádaném oboru.

Ředitel školy, pan František Kamlach, v rozhovoru s Alenou Šatrovou pro Táborský deník říká²⁹, že škola v současné době vzdělává zhruba 800 žáků, každým rokem odchází a je přijímáno nových 200 žáků. Škola úzce spolupracuje asi se 40 podniky v regionu, přičemž největším z podniků v regionu je Kovošvit MAS, a.s. (ne však s nejvyšším počtem podporovaných žáků³⁰). Kvalifikovaní pracovníci pro tento závod se každým rokem rekrutují přímo z řad absolventů bývalé Baťovy školy práce v Sezimově Ústí. Škola tak přímo navazuje na tradici baťovského vzdělávání pro konkrétní podnik. Pan ředitel František Kamlach však zmiňuje, že by bylo samozřejmě optimálním řešením, kdyby žáci konkrétních škol podobného typu byli již od začátku studia zaměstnanci firmy a měli tak vyšší motivaci pro studium. Firma by si tak mohla vychovat kvalitní kvalifikovanou pracovní sílu pod vlastním dohledem, jak tomu kdysi bylo i ve Zlíně v Baťových závodech a v současnosti tento systém funguje v některých zemích, jakými jsou např. Rakousko a Německo.

Celou situaci školy od padesátých let do současnosti lze shrnout slovy Margaretě Garabikové Pártlové a Ivy Žlábkové v článku **Tomáš Baťa a jeho odkaz pro současné střední odborné školství v Sezimově Ústí** (Kasperová, 2014):

„V roce 1949 bylo z Baťovy školy práce utvořeno odborné učiliště národního podniku Kovošvit, které existovalo až do 90. let 20. století. V roce 1951 vznikla v Sezimově Ústí ještě závodní učňovská škola při národním podniku Silon v Plané nad Lužnicí. V 60. letech 20. století byly při obou odborných učilištích zavedeny i maturitní obory. Začátkem 90. let 20. století získala obě učiliště status integrovaných středních škol. Obě školy byly sloučeny a dnes škola existuje pod názvem Vyšší odborná škola, Střední škola, Centrum odborné přípravy, Sezimovo Ústí, Budějovická 421. (Střední odborné školství v Sezimově Ústí)“

---

²⁹ https://taborsky.denik.cz/zpravy_region/cop-je-respektovany-hracem-na-trhu-prace-20150922.html

³⁰ pozn. autorky (viz rozhovor Ing. Miloš Blecha)

5.6 Baťův odkaz na škole v Sezimově Ústí

V současné době se VŠ, SŠ, COP, Sezimovo Ústí, Budějovická 421, k Baťovu odkazu stále hrdě hlásí. Ředitel školy, pan František Kamlach a zástupce ředitele školy, pan Miloš Blecha, vzešli oba z KOVOSVIT MAS, a.s. Původně byli mistry odborného výcviku – pracovali v závodě již od roku 1973³¹. Mají tedy část společné historie, společné vize a přátelství. Oba (dle jejich slov) vnímají práci ve škole jako poslání. Před více než dvěma desetiletími, když se začala psát „současná historie školy“, společně usedli na židle ředitele školy a jeho statutárního zástupce. Oba se snaží vycházet z tradic BŠP a podporují také veškeré aktivity při škole, které mají s BŠP souvislost. Například setkávání členů Klubu absolventů BŠP, která probíhají každou první středu v měsíci a jejich další aktivity, týkající se například kdysi založení univerzity třetího věku při Zemědělské fakultě v Praze a podobně.

VŠ, SŠ, COP, Sezimovo Ústí, Budějovická 421 má i v současné době mezi firmami „jméno“. Znamená to v praxi, že absolventi této školy jsou mnohem úspěšnější ve firmách, jsou motivovaní, šikovnější při srovnání s absolventy jiných škol.

Ve škole je stále funkční, byť přirozeně, Baťův trojjediný systém. Výuka, vzdělávání a výchova probíhá ve:

- škole (teoretická výuka)
- školních dílnách nebo laboratořích a praxe ve firmě (praktická výuka)
- na internátě.

Škola má ve srovnání s ostatními školami v regionu i celé republiky stále poměrně vysoký počet žáků na internátě. Z celkového počtu zhruba 730 žáků, je jich na internátě asi 280, což je více než 1/3.

Vychovatelé na rozdíl od tehdejší BŠP však pouze kontrolují pořádek na pokojích, dodržování večerky, apod. Neznamená to, že by nějak aktivně žáky vychovávali. Pokoje na internátě jsou po 2 – 3 osobách. Na rozdíl od internátu tehdy, kdy na pokoji bylo 20 osob a vedoucí světnice zodpovídal nejen za pořádek, ale i výchovu, kontrolu studijních výsledků, životosprávu, hospodaření s financemi a další...

Systém a řád zde ovšem platí nejen pro žáky a studenty školy, ale také pro učitele a vychovatele. Škola se, dle slov pana Blechy, pyšní tím, že je zde pořádek, čistota, nevládne

---

³¹ veškeré informace v této kapitole viz rozhovor s Milošem Blechou, archiv autorky

chaos. Má zájem na tom, aby v lidech, kteří zde „fungují“ byla budována a vybudována osobní odpovědnost. Nejen žáci a studenti mají své povinnosti, ale i například učitelé jsou zde každý zodpovědní za některou z učeben, i když zde netráví většinu času. Takový správce učebny je zodpovědný za pořádek, stav vybavení učebny, funkčnost případných přístrojů, apod.

Iva Žlábková dle rozhovoru s ředitelem školy, panem Františkem Kamlachem v článku **Tomáš Baťa a jeho odkaz pro současné střední odborné školství v Sezimově Ústí** (Kasperová, 2014) uvádí, že: „Podle ředitele COP Ing. Františka Kamlacha je odkaz Baťovy školy práce inspirací pro současné pojetí vzdělávání ve smyslu:

- prostupnosti a návaznosti oborů (současná škola nabízí různé cesty k získání kvalifikace),
- celoživotního vzdělávání (nabídka vzdělávacích kurzů jak pro žáky školy a její absolventy, tak pro uchazeče přicházející zejména do Informačně-vzdělávacího střediska Jihočeského kraje zvenčí).“

I dnes je ve škole kladen důraz na propojení teorie s praxí. Zatímco původně byla škola založena spolu se závodem MAS a vzdělávali se zde žáci v oborech potřebných pro uplatnění se primárně v tomto závodě, v současnosti škola nabízí mnohem širší spektrum oborů, aby bylo možné pokrýt alespoň zčásti poptávku po kvalifikované pracovní síle na trhu práce.

Škola nyní spolupracuje s řádově desítkami podniků (cca 40 v regionu), které si z řad žáků a studentů na praxích vybírají budoucí zaměstnance. Nejčastěji ty žáky, kteří mají „odbornost“ a v praxi prokázali v oboru zručnost, chuť do práce, nemají absence, nepropadají z žádných předmětů a samozřejmě mají zájem o práci v konkrétní firmě. Pak se firma může rozhodnout podpořit tyto žáky stipendiem, které činí 2 000 – 4 000 Kč měsíčně. Dle slov pana Miloše Blechy je tato příležitost pro žáky a studenty mnohem více motivující než stipendia, která standardně žáci na středních školách získávají dle kritérií, která stanovují krajské úřady. Zde je obecně pro přiznání stipendia potřeba mít průměrnou známku z celkového počtu známek 1,5.

Z mnohých firem, které se školou aktivně spolupracují, a které žáky v současné době formou stipendií podporují, můžeme jmenovat pro představu několik následujících:

- MOTOR JIKOV GROUP
- Kovosvit MAS, a.s. (V současnosti je sice největším, co se týká velikosti podniku, ale není nejvýznamnějším partnerem. I z důvodů, které byly zmíněny výše v kapitole 5.4 Současný podnik KOVOSVIT MAS, a.s. jako jeden z důležitých faktorů v tradici BŠP.)
- BRISK Tábor a.s.
- TESLA Mladá Vožice a.s.

- MICRO-EPSILON Czech Republic, spol. s r.o
- Strojírna Soběslav s.r.o. a další...

Pro srovnání - žáci dřívější Baťovy školy práce si již během studia vydělávali prací v továrně a z peněz, které si vydělali, si platili veškeré výdaje. I umění hospodárně nakládat s penězi bylo důležitou součástí studia. Nyní žáky během studia zpravidla podporují rodiče. Platí jim stravné, pobyt na internátě a další výdaje. Je pouze na žákovi, zda bude mít během studia nějakou brigádu, kde si přivydělá peníze.

Tomáš Baťa učil žáky samostatnosti v celém jejich životě. Již během studia od svých 14 let, si chlapci a dívky vydělávali na živobytí a byli schopni ušetřit si peníze. Škola byla sice placená, ale jen symbolickou částkou 1 Kčs za vyučovací hodinu. Během studia byla z největší části naplní jejich času práce v továrně. Pak to teprve byla teoretická výuka.

V současné době je na VŠ, SŠ, COP v Sezimově Ústí již sedmým rokem ověřována tzv. Stupňovitá profesní příprava neboli také Kvalifikační pyramida u již výše zmiňovaných oborů s posílenou praxí. Stupňovitá profesní příprava spočívá v tom, že žák, který nastoupil ke studiu na některý z oborů s posílenou praxí, může již ve druhém, případně třetím ročníku, udělat výuční list v oboru, který studuje. Má-li i nadále motivaci, ambice a schopnosti pokračovat ve studiu, připravuje se dále k maturitní zkoušce.

Maturity na této škole nebyly vždy samozřejmostí, škola byla od roku 1949 odborným učilištěm národního podniku Kovosvit a teprve v šedesátých letech přibyly maturitní obory. V současné době je obecně tlak na středoškolské vzdělání zakončené státní maturitní zkouškou. I zde na VŠ, SŠ, COP, Sezimovo Ústí, Budějovická 421 se snaží vedení školy vyjít veřejnosti vstříc v tom, že i další obory, které byly dříve ukončovány po 3 letech výučním listem, jsou nyní 4 leté, ukončené státní maturitní zkouškou. Bohužel je to na úkor počtu hodin v odborných předmětech, jak říká s povzdechem v rozhovoru s autorkou této bakalářské práce pan Miloš Blecha. Je to dle jeho slov škoda, studenti školy byli vždy chváleni ve firmách za slušnou odbornost. Nyní je potřeba věnovat více času studiu předmětů, které jsou maturitní.

Pan Miloš Blecha klade důraz na tzv. MODULOVOU VÝUKU, která je na škole praktikována. Spočívá v tom, že firma nadefinuje na základě svých potřeb to, co by měli absolventi umět a jakým způsobem se to má ověřit, to znamená, jaké mají být výstupy jejich práce a škola takového člověka „vyprodukuje“. Tento absolvent, který splňuje všechna firmou požadovaná a závěrečnými zkouškami ověřená kritéria, dostává certifikát na konkrétní modul – např: Programování konkrétního NC stroje. Škola pak ručí za odbornost tohoto absolventa a on má mnohem větší uplatnitelnost v praxi, protože firma 100% ví, co umí. Tato Modulová výuka byla

zavedena na základě projektu PHARE VET, který v rámci tvorby vlastního kurikula v letech 1993 - 1998 vytvořilo Centrum odborné přípravy Sezimovo Ústí. „Tvorba vycházela z rámců programu PHARE VET a opírala se o zobecněné zkušenosti odborných škol EU. Tak mohly již v uvedených letech vzniknout vlastní vzdělávací programy školy respektující celostátní zásady tvorby dvoustupňového kurikula. Specifikou se stala modulově strukturovaná výuka“.³²

Cílem studia na této škole je stejně jako na dřívější Baťově škole získání odborných vědomostí a zejména dovedností – v současnosti především v oblastech elektroniky, energetiky, strojírenství, komplexní automatizace a výpočetní techniky. „Charakteristickým rysem absolventa není pouhé mechanické používání naučených vědomostí a získaných dovedností, ale rozvíjení myšlenkového aparátu a systematického postupování při řešení problémů, které je pro technika nezbytné. Výuka probíhá ve speciálně vybavených laboratořích.“ (Kasperová, 2014)

Tradice a Baťův odkaz na škole vnímá ředitel školy pan Ing. František Kamlach velmi intenzivně a pozitivně. Shrňme je jeho vlastními slovy, která v roce 2009 u příležitosti 70. výročí založení školy napsal jako úvodní slovo do Novin COP, které byly ve škole vydány. Stojí na jejich 1. straně v tomto znění:

„Stavět na tradici a dívat se dopředu

Tradice je velice důležitá. Je to základ, na kterém lze stavět, ze kterého lze vycházet, který táhne i zavazuje. Proto si jí vážíme a ctíme. Zvláště když je to tradice postavená na prosperitě a úspěchu, který si škola i zakladatel udrželi také v těžkých dobách. Ale co je nejdůležitější, škola přes svou sedmdesátku zůstala mladá. Co do počtu žáků, aktuálnosti obsahu výuky a oborů mládne. Porovnáme-li pedagogický sbor před sedmdesáti lety, je současný také mladší. Nové je i vybavení školy a původní objekty také omládlý v novém kabátě.

Původně jsme chtěli psát převážně o budoucnosti, o tom, co pro ni škola dělá. Od toho přece školy jsou - připravovat mladou generaci pro život. Ale tato škola dostala do vínku od svých zakladatelů něco více – vzdělávat lidi po celý život napříč generacemi, aby se uplatnili a byli úspěšní. Ale to se týká také budoucnosti.

---

³² Více na: <https://www.copsu.cz/cs/o-skole/projekty/ukoncene-projekty/cilove-odborne-kompetence.html>

Při pohledu do historie jsme však došli k závěru, že by bylo nevděčné a nespravedlivé vůči všem pracovitým a snaživým předchůdcům v ní alespoň nezalívat. Záhy jsme ale zjistili, že je materiálu na knihu, proto zůstáváme u výňatků a pokoušíme se minulost nekomentovat.“

6 Diskuse

Téma této bakalářské práce bylo věnováno Baťově školství a jeho odkazu na Vyšší odborné škole, Střední škole - Centru odborné přípravy, v Sezimově Ústí, Budějovická 421.

Během výzkumu, který byl uskutečněn v letech 2016 – 2018, bylo analyzováno množství historických textů, dokumentů, knih a akademických prací, které byly na toto téma již publikovány a provedeny rozhovory jak s vedením školy, tak s pracovníky závodu Kovosvit MAS, a.s. Některé neformální rozhovory vznikly i během školení, které bylo uskutečněno v závodě Kovosvit MAS firmou, kde je autorka této práce zaměstnaná. Tyto rozhovory však nejsou zaznamenány a není tedy na ně nikde v textu odkázáno, pouze dokreslují obrázek, který je o Baťově školství v této práci nastíněn.

Srovnajme přehledně v následujícím shrnutí historickou podobu Baťových škol práce a současnou podobu Vyšší odborné školy, Střední školy - Centra odborné přípravy, Sezimovo Ústí, Budějovická 421.

Původní BŠP vznikla tedy souběžně se stavbou nového závodu MAS v Sezimově Ústí, aby pokračovala v myšlenkách jejího zakladatele Tomáše Bati a vychovávala pro závod MAS kvalitní pracovní síly. V současné době je tomu v mnoha ohledech také tak. Byť škola i strojírenský závod, dnes Kovosvit MAS, a.s. nesou jiné názvy.

Škola sdružuje vyšší odbornou školu, střední školu, domov mládeže a školní jídelnu. Spolu s praxí, kterou umožňuje žákům nejen v podniku Kovosvit MAS, a.s., nám toto uspořádání velmi zblízka připomíná Baťův odkaz, kdy v Baťových školách práce byl kladen důraz na původní Baťův trojjediný systém vzdělávání, který zahrnoval jak výuku ve škole, tak výchovu na internátě a zejména práci v továrně. Rozdíl spočívá v poměru hodin výuky a praxe (práce). Zde je v současné době poměr opačný. V dobách fungování původní Baťovy školy práce, byla práce v továrně nebo praxe v dílnách největší částí vzdělávání. Na současné škole a obecně v současném školství připadá nejvyšší podíl hodin vzdělávání na teoretickou výuku.

Baťovy školy práce byly primárně zřizovány jako vzdělávací instituce, jejichž absolventi byli již v době svého studia zaměstnanci konkrétních Baťových závodů, jak ve Zlíně, tak v Sezimově Ústí. Práce v továrně byla tehdy přímou součástí povinné školní docházky. Hodin strávených prací v továrně nebo praxí v dílnách bylo více než hodin teoretické výuky. Nyní škola v Sezimově Ústí spolupracuje s desítkami firem, které si z žáků, budoucích absolventů, vybírají zaměstnance a budoucí spolupracovníky. Žáci mají možnost již během svého vzdělávání ve

škole vykonávat praxi v konkrétní firmě a připravovat se tak na svoji budoucí pracovní pozici. Často firmy v rámci motivace tyto nadané žáky finančně podporují stipendiem. Kovosvit MAS již není jediným a dokonce ani nejvýznamnějším zaměstnavatelem v regionu, který takto se školou spolupracuje. Nicméně žáci mají možnost v rámci spolupráce školy s dalšími desítkami firem, vybrat si s ohledem na své studijní zaměření a odbornost takovou pracovní pozici, na kterou by chtěli připravovat v konkrétní firmě.

I v současnosti se škola VOŠ, SŠ – COP v Sezimově Ústí zaměřuje na celoživotní vzdělávání, které i Tomáš Baťa velmi důrazně ve svých spolupracovnících podporoval a rozvíjel. Součástí dnešní školy je Informační vzdělávací středisko (IVS), které poskytuje ve spolupráci s úřadem práce (dle požadavků zaměstnavatelů) další vzdělávání formou rekvalifikací, kurzů, školení, seminářů a konferencí. IVS zajišťuje dále poradenskou činnost, informační činnost a certifikaci.

Na původní BŠP byla pro učně práce v továrně placená. Baťa kladl velký důraz na finanční samostatnost a nezávislost žáků (mladých mužů). Mzda byla žákům posílána na účet. Za dobu studia tak měli žáci naspořeno i několik desítek tisíc korun. Bylo to dáno filozofií Tomáše Bati, který říkal, že: *„Pokládám za svou zaměstnavatelskou povinnost platit lidem za práci tak, aby ve svých čtyřicet letech mohli žít z úspor a pracovat s pomocí svého kapitálu a zkušeností a ne ze svých holých rukou.“*

V současnosti kromě zmiňovaného stipendia, které vybraní žáci dostávají od firmy, pro kterou jsou zpravidla zavázáni pak po časově omezenou dobu pracovat, nebo stipendia přiznaného Krajským úřadem na základě prospěchu žáka, nedostává žák za svoji práci v rámci praxe mzdu. Hodně podobné Baťovi byly před několika lety zřizované, ale nyní zaniknuvší Studentské kanceláře podnikem Kovosvit MAS, a.s. Byla to praxe, za kterou dostávali žáci a studenti mzdu. Stejně jako v tehdejších Baťových závodech.

V současné době je škola státní instituce, zřízená Krajským úřadem v Českých Budějovicích. Studium je pro žáka bezplatné. Stejně jako na ostatních státních školách rodiče platí každým rokem několika stokorunový příspěvek, který je využit na různé akce pořádané školou, nadstandardní vybavení učeben apod. Někteří movitější rodiče škole věnují sponzorské dary. Na BŠP se studium platilo, byť to byla pouze symbolická částka 1 Kčs za vyučovací hodinu.

Pro přijetí na BŠP byla stanovena určitá kritéria. Ke studiu byli přijímáni žáci zejména se slabším sociálním postavením. Baťa si tak chtěl žáky zavázat a motivovat je tím, že jim dal příležitost pracovat ve firmě, které má jméno ve světě a studium na jeho škole bylo prestižní záležitostí. I žáci si v době studia mohli vydělat více peněz než zaměstnanci v jiných firmách v té době... Ženy měly jiný systém vzdělávání, byly vzdělávány zejména jako podpora a zázemí pro

muže, kteří pracovali v Baťových závodech. V dnešní době by se obě tyto skutečnosti považovaly za diskriminaci. Nelze přijímat žáky pouze s určitým sociálním postavením, pohlavím nebo jinými „přednostmi“ či odlišnostmi. V tom tkví rozdíl mezi tehdejší Baťovou školou a současnou školou v Sezimově Ústí. Nejsou jiná kritéria pro vzdělávání žen. Dnešní společnost se snaží obě pohlaví brát srovnatelně, ženy jsou emancipované a vzdělávají se, pokud chtějí, ve stejných oborech jako muži. Je pravda, že vzhledem k předmětu činnosti školy zde ženy příliš možností nemají a ke studiu zde se hlásí výjimečně.

Přijímací zkoušky byly na BŠP dvoukolové. V prvním kole byly obtížné psychotechnické zkoušky (škola byla prestižní a nestudoval na ní každý, o studium byl velký zájem) a v kole druhém musel žák projít lékařskou prohlídkou, kdy lékař rozhodl o tělesné způsobilosti. Na dnešní dobu, kdy se ve školách zavedla inkluze, by bylo toto kritérium opět diskriminující. Přijímací zkoušky jsou státní. Je potřeba, aby žák získal 60% z celkového počtu bodů, kdy část otázek v přijímacích zkouškách je daná a zbytek otázek je na rozhodnutí ředitele každé školy. V době, kdy školy bojují o každého žáka, je i na této škole zájem o to, aby bylo co nejvíce přijatých žáků.

Studium na BŠP bylo podmíněno ubytováním na internátě, kde vychovatelé kontrolovali nejen pořádek, ale i studijní výsledky žáků, hospodaření s penězi, dbali na jejich životosprávu a nabízeli různé možnosti, jak trávit volný čas, kterého ale bylo velmi málo. Žáci se nemohli po dobu studia stýkat s rodiči, podporovat je finančně a být jimi podporováni. To, aby se naučili sami hospodařit. V současnosti je na internátě ubytována více než 1/3 žáků školy. Na rozdíl od původního počtu 20 ubytovaných na pokoji, jich dnes obývají pokoj 2-3 osoby. Žáci jezdí domů, mohou se stýkat s rodinami a je žádoucí, aby je rodiče podporovali, nemohou-li si během studia na živobytí vydělat vlastními silami. Nejsou zde vedoucí světnic, kteří by zodpovídali za pořádek a další... Výchova a vychovatelova práce spočívá pouze v tom, že probíhá kontrola dodržování večerky, pořádku na pokojích a po 22 hodině se vypíná připojení k internetu.

Nejvíce se Baťově škole práce podobá ze současné školy v Sezimově Ústí to, že i nyní je na škole praktikován třístupňový systém vzdělávání. Žáci se mohou vyučit – po absolvování 2-3 letého učebního oboru si mohou, pokud budou chtít a mít dostatečně dobré školní výsledky, udělat nástavbu nebo postoupit do maturitního ročníku či z maturitního oboru studovat dále vyšší odbornou školu, případně školu vysokou. To vše „pod jednou střešou“. Je zde vzdělávání dostupné, nechá se v prvním ročníku přestoupit z maturitního oboru na učební, pokud žák zjistí, že učivo je pro něj příliš obtížné a také naopak. Jestliže žák v prvním ročníku vyhodnotí, že je učivo zajímavé a našel by uplatnění jako středoškolák, může přestoupit do prvního ročníku maturitního oboru bez rozdílových zkoušek.

Z tohoto shrnutí je zřejmé, v čem spočívají rozdíly mezi původními myšlenkami Tomáše Bati, který školy zakládal, a současným pojetím vzdělávání na instituci v Sezimově Ústí. Ačkoli filozofie vzdělávání by se v podstatě mohla shodovat, doba i politická situace je jiná a i při nejlepší vůli není možné některé myšlenky praktikovat či uvést do praxe.

Zatímco původní Baťova škola práce v Sezimově Ústí vznikla primárně proto, aby produkovala zaměstnance přímo pro tehdejší nově vybudované strojírný MAS v letech 1939 - 1949, dnes je situace jiná. Jak už bylo zmíněno výše, podnik Kovosvit MAS, a.s. je sice jedním z podniků, je i největším v regionu, se kterým škola spolupracuje, ale není nejvýznamnějším zaměstnavatelem, pro něhož by se žáci školy připravovali.

Žáci po ukončení studia nacházejí uplatnění v různých oborech v různých firmách. Dokonce je malé procento těch, kteří skutečně po vyučení nebo dokončení středoškolského studia skutečně nastoupí do firmy, která jim vyplácela stipendium. Pokud ano, zpravidla zůstávají po domluvenou dobu a pak odcházejí získávat zkušenosti jinde. Je to dáno aktuální situací na trhu práce. V současné době je nedostatek kvalitních a kvalifikovaných pracovních sil. Firmy si kvalifikované pracovní síly „přetahují“, nabízejí různé výhody a benefity a mladí lidé logicky hledají zkušenosti, zázemí, výhodnější podmínky a ocenění za svou práci.

Závěr

V teoretické části bakalářské práce bylo cílem čtenáře v teoretické rovině seznámit s problematikou Baťových škol práce a osobností jejich zakladatele Tomáše Bati.

Cílem praktické části bakalářské práce bylo porovnat fungování BŠP v Sezimově Ústí po jejím založení a nyní. Na základě obsahové analýzy písemných zdrojů a rozhovorů se současnými aktéry vzdělávání posoudit, zda škola svými aktivitami kráčí ve šlépějích svého zakladatele. Tyto cíle byly splněny.

Nutno podotknout, že v současné době je české školství spíše teoretického charakteru a na rozdíl od BŠP se o žáka nezajímá komplexně. Volný čas žáků se ve školách zpravidla neřeší vůbec a praxi na rozdíl od BŠP získávají absolventi škol nejčastěji až po ukončení školy v provozu po přijetí na konkrétní pracovní pozici.

Závěrem této práce je možné ještě upozornit na významný prvek, který se objevuje v baťovském školství. Je jím věrnost firmě a hrdost na to, že jsem jako zaměstnanec její součástí. Dnes se tomu říká loajalita. Ani tehdy, ani dnes věrnosti nikdo nevyučoval. Přesto všichni absolventi Baťovy školy práce byli a pamětníci ještě jsou hrdí na to, že jsou součástí Baťova koncernu³³, což se o dnešních zaměstnancích různých firem plošně říci nedá. Otázkou zůstává, do jaké míry je tento fakt záležitostí firemní kultury, schopnosti komunikace vedoucích pracovníků, motivace zaměstnanců, poměrů na pracovišti a podobně. A opět se vracíme k faktu, že všechno stojí a padá s lidmi a pokud chci něco změnit, je potřeba začít u sebe.

---

³³ výpovědi pamětníků BŠP

Seznam použitých zdrojů

KONČITÍKOVÁ, Gabriela. *Baťovský Zlín: Klub absolventů Baťovy školy práce: z historie po současnost*. 1. Zlín: Georg, 2014, 96 s. ISBN 978-80-7454-495-8. (ISBN 978-80-8154-070-7)

CEKOTA, Antonín. *Geniální podnikatel Tomáš Baťa*. Vydání: třetí. Zlín: Nadace Tomáše Bati, 2016. ISBN 978-80-905896-5-0.

BAŤA, Tomáš. *Úvahy a projevy*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2002. ISBN 80-7318-103-7.

BAŤA, Tomáš. *Úvahy a projevy*. Zlín: Nákladem vlastním, 1932.

MACH, Josef. *Veselá mysl: Baťa zblízka*. 1. Praha XII.: Orbis, 1932. bez ISBN.

NÁDVORNÍK, J. *Baťova škola práce*. Vydání první. Zlín: Klub absolventů Baťovy školy práce ve Zlíně, 1995. 23s. Bez ISBN.

NÁDVORNÍK, J. a kol. *Baťův systém řízení do roku 1939*. Praha: Impuls, 1990. 152 s. Bez ISBN.

KASPEROVÁ, Dana a Michaela PÁNKOVÁ, ed. *Vzdělávací snahy firmy Baťa - vybrané problémy*. V Liberci: Technická univerzita, 2014. ISBN 978-80-7494152-8.

Organizační statut průmyslové školy v Sezimově Ústí, 1940

ERDÉLY, Evžen. *Baťa švec, který dobyl světa*. Praha: Dobrovský, 2014. Omega (Dobrovský). ISBN 978-80-7390-197-4.

ARCANJO, Francisco Moacir. *Svět porozumí: příběh krále bot Jana Antonína Bati*. Krásná Lípa: Marek Belza, 2004. Lusitanica. ISBN 80-903360-2-7. (ISBN 80-903360-1-9).

PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-047-X.

PRŮCHA, J. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-546-2.

ŘIHÁČEK, Tomáš, Ivo ČERMÁK a Roman HYTYCH. *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6382-2.

HENDL, Jan, 2012. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0219-6.

Almanach světového sjezdu absolventů Baťovy školy práce: Zlín, září 1992. Zlín: Klub absolventů Baťovy školy, 1992.

CULÍK KONČITÍKOVÁ, Gabriela. *Stopami Tomáše Bati*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky, 2015. ISBN 978-80-7454-507-8.

periodika:

Novinky ze Sezimova Ústí. Sezimovo Ústí, 1999, 99(6).

Antonín Janků. *Za okupace*. Budujeme Kovošvit, 1949, roč. I, č. 1.

akademické práce

KONČITÍKOVÁ, Gabriela. *Vliv výchovy a vzdělání Baťovy školy práce na rozvoj osobnosti mladé ženy*. Zlín, 2011. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Vedoucí práce Svatava Kašpárková.

webové zdroje:

Pavel Hajný, © 2005 - 2011. Baťovy školy práce. In: <http://BataStory.net> [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: <http://batastory.net/cs/milniky/batovy-skoly-prace>

Ing. Stanislav Jabůrek, © 2005 - 2011. Vznik, smysl a úspěchy Baťovy školy práce. In: <http://BataStory.net> [online]. [cit. 2018-06-14]. Dostupné z: <http://batastory.net/cs/abs/vznik-smysl-a-uspechy-batovy-skoly-prace>

Mladá fronta a. s., Robert Šimek, © 2018. Baťova škola práce: Svět patří odolným!. In: <https://www.euro.cz> [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/batova-skola-prace-svet-patri-odolnym-901631>

ZELENÝ, M. Cesty k úspěchu: Trvalé hodnoty soustavy řízení Baťa. [online]. [cit. 2018-05-19], Dostupné z: <http://www.darius.cz/bata/bata1.html>

Nadace Tomáše Bati, © 2018. Baťova vila v datech. In: <https://batova-vila.cz> [online]. [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: <https://batova-vila.cz/bata-v-datech/>

Citáty, © 2009 - 2017. Tomáš Baťa citáty. In: <http://azcitaty.cz> [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: <http://azcitaty.cz/citaty/tomas-bata/#ixzz5BLpEhhK4>

KOVOSVIT MAS, a.s., © 2016. Historie společnosti. In: <https://www.kovosvit.cz> [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: <https://www.kovosvit.cz/o-spolecnosti/historie-spolecnosti.html>

COPSU.cz © 2011. Všeobecné informace o škole. In: <https://www.copsu.cz> [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: <https://www.copsu.cz/cs/o-skole/vseobecne-informace-o-skole.html>

MM Průmyslové spektrum, Iva Ruskovská © 2018. Tradice obráběcích strojů pokračuje. In: <https://www.mmspektrum.com> [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z <https://www.mmspektrum.com/clanek/tradice-obrabecich-stroju-pokracuje.html>

Seznam tabulek a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Průměrná týdenní hrubá mzda mladého muže (rok 1932).....	21
Tabulka 2 - Týdenní výdaje mladého muže v I. ročníku (1938).....	21
Tabulka 3 - Růst počtu zaměstnanců firmy Baťa a počtu obyvatel města Zlín	22
Tabulka 4 - Počty uchazečů a přijatých žáků na BŠP	22

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Tomáš Baťa (1876 - 1932).....	9
Obrázek 2 - Struktura Baťovy školy práce.....	18

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dopis pracovní síly strojíren MAS

Příloha č. 2 – Přepis rozhovoru autorky se statutárním zástupcem Vyšší odborné školy, Střední školy, Centra odborné přípravy, Sezimovo Ústí, Budějovická 421, Ing. Milošem Blechou

Přílohy

Příloha č. 1 – Dopis pracovní síly strojíren MAS

14.

Pracovní síly.

Kávod se potýkal při proních počítka
a nedostatkem učníků, řemeslníků a techníků
ze letech 1939-1940 se dostala byla, síce
lidé přijímání ale mnohá jímá nast osobu
zelo, protože zde byly horší podmínky než ve
městeck. Nebyl zde klavně pro svobodné dost
přítelství společenský život a pak práce na
obráběcích strojích je hodně náročné.
Těchto se lidé nepropracují.

Proto hledal závod, který vlivem
výuky řemeslníků a techníků. V r. 1941
přijal závod ještě na celém lozce
proních 40 učníků, kteří se v nich dobře
uplatnili.

Rozšířilo se učiliště a karátým, pak
bylo přijímáno 100-120 učnicků.
Také vlastní průmyslová škola pro
správu zlínských škol, stala se velkým
přínosem doplňování techníků.

Kávod však získal kvalifikované
síly z politických a národněhospodářských
střevců. Od května 1945 bohem dala
15 roků vedle se závodem. Seznamová učící
více jak 500 kvalifikovaných a politických
prvních pracovníků:

do pohraničí - obrávených po Němcích
do SNB a SB
k armádě

Příloha č. 2 – Přepis rozhovoru autorky (dále v textu jen A) se statutárním zástupcem Vyšší odborné školy, Střední školy, Centra odborné přípravy, Sezimovo Ústí, Budějovická 421, Ing. Milošem Blechou (dále v textu jen B). Text je zkrácený, vynechány vzhledem k tématu práce nepotřebné informace.

A: Dobrý den, pane Blecho, děkuji, že jste si na mne udělal čas. Ráda bych se zeptala na to, jak v současnosti vnímáte na vaší škole Baťův odkaz.

B: Aha, no vidíte, a já myslel, že se budete ptát na historii, dokonce jsem si pro vás připravil CD s nějakými archivními informacemi, které by se vám do práce mohly hodit.

A: Tak to jste opravdu moc hodný, děkuji. Já se už Baťovským školstvím nějakou dobu zabývám, takže jsem si spoustu, zejména právě historických informací, již zjistila, dost jsem se toho dozvěděla z webu, literatury a dalších zdrojů. Takže teď jsem tady, abych zjistila aktuální informace o tom, jak to na vaší škole chodí právě teď...

B: Tak kde bych začal...s panem ředitelem, Františkem Kamlachem jsme oba vzešli z Kováku (rozuměj Kosovít MAS, pozn. autorky). Jsme přátelé a bývali jsme oba od roku 1973 v podniku mistři odborného výcviku. Takže máme oba za sebou 45 let vlastně u firmy, pořád v centru dění. Když se před více než 20 lety pan Kamlach stal ředitelem, „vzal si mě s sebou“ jako svého zástupce. Ve firmě a nyní i ve škole se hodně dbá na tradice, právě na ty baťovské. Firma i škola už historicky umožňuje, jak sama jistě víte, v rámci Klubu absolventů každý měsíc absolventům – pamětníkům, pravidelné schůzky. Hodně se zde podporuje jejich činnost, vlastně i na popud absolventů vznikla Univerzita 3. věku...při Zemědělské fakultě v Praze

A: Co máte v současné době na škole asi nejvíce společného s Baťou?

B: Ve škole v současnosti studuje asi 730 žáků, z toho je jich asi 280 ubytovaných na internátě. Jsme jedna z mála škol, v současné době, která má na internátě hodně žáků. Škola i internát hodně dbá na řád, systém, pořádek a čistotu, každá návštěva si myslí, že je uklizeno kvůli ní, ale není to tak, prostě to tu funguje. Baťa to měl tak rád. I naši vychovatelé a učitelé dbají na pořádek. Budujeme v každém, v žácích i učitelích, osobní odpovědnost. I učitelé mají svoji – jsou každý zodpovědní za jednu z učeben, i když v ní nemají výuku. Zkrátka ji mají na starosti. Pravidelně ji kontrolují, dbají na pořádek, udržují čistotu a veškeré vybavení funkční. Když se stane, že se něco poničí, je v zájmu správce učebny najít viníka a sjednat nápravu.

A: Zmiňoval jste internát, jak jsou na škole vnímány a dodržovány Baťovské principy a jeho trojjediný systém?

B: Tak Bařův trojjediný systém tu trochu okleřtěně funguje i v současnosti. Na internátě jsou nyní pokoje po 2 – 3 řácích, nejsou zde jako v minulosti kapitáni světnic, ale vychovatel zde je. Nicméně již řákům nekontroluje kromě pořádku na pokojích, včasného příchodu a dodržování večerky nic dalšího. Už vůbec ne prospěch nebo finance, tak jako to bývalo za dob BřP. Po večerce se vypíná internet a je klid.

Teoretická výuka je samozřejmá, jako na každé škole, máme RVP – rámcový vzdělávací program, obecně závazný pro všechny školy stejného typu a pak řVP, do kterých můžeme zasahovat a měnit je.

I zde máme výuku propojenou s praxí. Je to možné nejen díky školním dílnám, ale zejména díky naší spolupráci s různými firmami v regionu. Začali jsme Kovosvitem a nyní s námi spolupracuje již asi 40 firem z regionu.

A: Mohli bychom některé pro příklad vyjmenovat?

B: Ano, například MOTOR JIKOV GROUP, Kovosvit MAS, a.s., BRISK Tábor a.s., TESLA Mladá Vořice a.s., MICRO-EPSILON Czech Republic, spol. s r.o, Strojírna Soběslav s.r.o. a další...

Kovosvit již dávno není jediným a ani nejvýznamnějším zaměstnavatelem, pro kterého vychováváme zaměstnance. Prošel si velkou krizí, a jak se měnilo vedení, některé záležitosti si prostě musejí „sednout“.

A: Co se vám ve spolupráci s firmami nejvíce osvědčilo?

B: Určitě je to tzv. Modulová výuka. Funguje již od roku 1994, kdy jsme ji zavedli v rámci projektu Phare. Spočívá vlastně na principu „odzadu“ – na konci výuky je důležité, co má řák umět a jaké má mít dovednosti. V praxi to zpravidla funguje tak, že se zeptáme: Firmo, řekni si, co ti řáci mají umět, jak se to má ověřit, jaké mají být výstupy a my ti je na to připravíme. Škola pak ručí certifikátem na konkrétní odbornost za to, že ten kluk to umí...

A: Měli jste nějakou reklamaci?

B: Ne. Ručíme za to, že firma přijme člověka s takovou dovedností, kterou potřebuje, aby ovládal. Nestane se, že přijme elektrikáře a řekne mu: ...tak zapoj tady v té místnosti tyhle zásuvky..., a on odpoví: ...no, ale televizi a internet, to jsme nedělali...to jsme se ve škole neučili...

A: Jak je to nyní se stipendiem?

B: Stipendium získá žák, který má průměrný prospěch ze všech předmětů 1,5. Tato kritéria stanovuje kraj. To je škoda, to není moc motivující, protože na to málokdo dosáhne. Pokud by se započítávaly do průměru pouze odborné předměty, pak to má význam. Mnohem více motivující je však to, že stipendium nabídne žákovi firma, která si jej na základě jeho odbornosti vyhlédne a nabídne mu po ukončení studia zaměstnání. Podmínky jsou nyní poměrně mírné – neabsence a žák nesmí propadat. Firma, pro kterou se pak žák připravuje, je ochotna poskytnout mu stipendium např. 2 000 – 4 000 Kč měsíčně. Žák se pak zpravidla zavazuje po ukončení studia k cca 5 letům práce pro tuto firmu.

A: Na co jste jako škola pyšní?

B: Máme mezi firmami pořád poměrně dobré jméno. Kluci od nás jsou zárukou kvality, snažíme se udržet pořád dobrou odbornou úroveň. Méně teorie, více praxe. Každým rokem otevíráme několik oborů s posílenou praxí. To jsou takové obory, které nejvíce připomínají třístupňový Baťův systém vzdělávání, jaký zde fungoval již dříve. Musím tedy říci, že jsem slyšel asi před 7 lety v rádiu mluvit někoho z Ministerstva školství o středním vzdělání s výučním listem a maturitou. Já si říkal: Co to je za nesmysl, to měl Baťa dříve, nyní je buď střední vzdělání s výučním listem, nebo s maturitou. Tak jsem dostal nápad obnovit Baťův systém, a s panem ředitelem jsme jeli na ministerstvo a tam jsme dojednali, že pokud budeme alespoň 5 dalších škol, že se toto vzdělání v praxi může ověřit. Takže jsme ještě přemluvili několik ředitelů dalších škol, aby do toho šli s námi, a již sedmým rokem úspěšně ověřujeme tento typ vzdělání - středním vzdělání s výučním listem a maturitou.

V rámci tzv. Kvalifikační pyramidy tak na naší škole vznikla následující stupňovitá profesní příprava:

2 letý obor – ukončen výučním listem

3 letý obor – ukončen výučním listem

4 letý obor – ukončen maturitou.

Jedná se tedy o maturitní obory s posílenou praxí (L a H). Máme pořád a snažíme se udržet slušnou odbornost, za kterou jsme chváleni. Státní maturita je (bohužel) na úkor toho, že je méně hodin odborných předmětů.

A: Jak je to se Studentskými kancelářemi, o kterých jsem se dozvěděla před 2-ma lety od paní Jeřábkové a na webu podniku Kovosvit MAS?

B: Studentské kanceláře ke škodě studentů již nefungují. Byla to výborná myšlenka, Kovosvit si však prošel velkou krizí, paní Jeřábková odešla a s ní zanikly i aktivity Studentských kanceláří.

A: A ještě dovolte jeden dotaz: Jak je to s přijímacími zkouškami na vaši školu?

B: Odpusťte mi ten výraz, ale přijímací zkoušky jsou fraška. Přijímací zkoušky jsou státní. Je potřeba, aby žák získal 60% z celkového počtu bodů, kdy část otázek v přijímacích zkouškách je daná a zbytek otázek je na rozhodnutí ředitele každé školy. V době, kdy školy bojují o každého žáka, je i na této škole zájem o to, aby bylo co nejvíce přijatých žáků.

Stejně tak bych měl výhrady i k jednotné státní maturitní zkoušce.

A: Děkuji vám za rozhovor.